

Рокъ XII. Скрантонъ, Па., Четверъ 3-го Марца, 1904. Число 9.

Vol. XII. Scranton, Pa., Thursday, March 3, 1904. No. 9.

ОГОЛОШЕНЕ.

ВП. П. СЕКРЕТАРЬ СОЮЗА!

Прошу разъ на все собѣ запомнати, що грошѣ належачи до Р. Н. Союза выписуе ся на имя: Alex Sharshon, treas., Shamokin, Pa., а не на мое имя, только тѣ моні ордеры и чеки выпи-саны на имя Alex Sharshon засылайте просто до мене а я самъ водощлю до касі-ера.

С. Ядловскій,
гол. секретарь.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Марець.

3	Ч.	Архипъ Апостолъ
4	П.	Левъ еписк. Катанскій
5	С.	Тимофей Субб. усопш.
6	Н.	2 Поста. Обрѣт. моц. св. муч.
7	П.	Полнкаръ
8	В.	4 Обрѣт. ч. Гл. св. Іоан. Кр.
9	С.	Тарасій

— ПОКАЗУЄ ся теперь, що шкода, загодѣяна огнемъ въ Болтиморъ, Мд. выносить 85 миліонѣвъ доларѣвъ. Около 150 миліонѣвъ дол. въ банкнотахъ и цѣнныхъ па-перахъ, о якихъ гадали, що згорѣли въ банкахъ, выдо-були неущкодженными зъ огнетревалыхъ касъ, а звѣ-си й шкода являє ся мен-шою, чимъ перше обчисле-но.

— ПОВѢДОМЛЯЄМО тыхъ читателѣвъ „Свободы“, ко-трѣ упоминають ся о да-рункахъ (презента), що „Сво-бода“ жадныхъ дарункѣвъ читателямъ не дає.

Редакція „Свободы“

— ВОДѢ двоухъ тыжнѣвъ лютують на Балтійскомъ океанѣ грѣзній бурѣ и гу-раганы. Наибольшій паса-жирскій пароходы опѣзнили ся наслѣдкомъ сего по-колька днѣвъ, кольканай-пять кораблѣвъ разбило ся и потонуло а 100 особѣвъ втратило жите.

— ДНЯ 31 Января при-ѣхавъ до Питсбурга, Па. п. Из. Костюкъ и обнявъ посаду дякоучителя при-русской церкви св. Іоана Хрестителя. Понеже п. Ко-стюкъ каждой Середы и Суботы вечеръ буде учить нотного свѣву, проте взы-ваемо рускихъ хлопцѣвъ и

дѣвчата, чтобы въ тѣ вече-ры приходили до русской галлѣ, що есть коло церкви, а при доброй охотѣ и снѣль-ной праці зможемо мати хоръ може ще дѣшпій якъ мають Русины по другихъ парафіяхъ въ Сполуч. Дер-жавахъ. Комітетовъ:

Теод. Іуць, Павло Прешнякъ, Анто́нъ Ка-ня, Мих. Дмитровъ.

— РОБОТА на околицѣ Филиппсбурга, Гокъ Ронъ, и Морисдейль, Па, иде дуже лихо. Майны роблять лишъ по 2 до 4 дни въ тыжни а суть компаніи де и одного дня въ тыжни не выро-бить. Трудно навѣтъ на жи-те заробити. Людей безъ ро-боты дуже много.

В. Пасторчикъ.

— ДНЯ 9-го Лютого 1904 о годинѣ 5-ой рано попе-кло дуже у майнѣ Лешка Цѣцѣлу. Вѣнъ походить зъ Маластова, повѣтъ Горли-цѣ. Есть теперь у шпита-ли въ Mt. Pleasant, Pa. На-лежить до Р. Н. Союза и до бр. св. Іоана Хрес. въ Траугер, Ра в. 25 и до бр. св. О. Наколая въ Pittsburg-у Ра.

М. Ющакъ.

— РУССКІЙ сторѣвъ Сиф-тонѣ, Канада. Сифтонскій Русины завязали межѣ со-бою компанію и заложили сторѣвъ. Управляє нимъ учи-тель Василь Цѣхоцкій.

Дай Боже чтобы Русины на-каждой колоніи, прийшли до такого розуму и абы себе и своихъ вспомагали.

В.

— ВѢ Альбертѣ, Канада, высвативъ Серафимъ слѣ-дующихъ попѣвъ: Дамяна Витюка, Іосифа Черняв-ского, Іларіона Войценку и Николая Лакусту.

— СКЛАДКИ зъ нагоды Лисенкового юбилею, якъ доносить „Кіевская Стари-на“, дѣйшли зъ концемъ сѣчня до сумы 6160 ру-блѣвъ. Зъ тыхъ грошей при-значено 1000 рублѣвъ на-выдане творѣвъ Лисенка, а прочу суму разомъ зъ дат-ками якъ ще прибудуть о-бернесь на закупно дому для него. Такимъ „робомъ“ бажає Русь-Украина хочъ

Москалѣ вѣшаютъ японского полковника и двоухъ офицерѣвъ, котрѣ перебраны за хиньскихъ робѣтничѣвъ хотѣли высадити въ воздухъ желѣзничій мѣстъ на дѣ рѣкою Сунгарі.

въ части водвѣчатись сво-му соловѣви.

— О. ГОРОДЕЦКІЙ по-шовъ вже зъ Олифанту, Па. Якъ звѣсно, тамошній мо-сквофілы, чи лѣпше буде сказати, бѣдній жертвы мо-сквофілской киричѣ, хотѣ-ли водорвати ся водѣ на-родовцѣвъ и оснувати собѣ нову парохію. Въ той цѣли спровадили собѣ о. Горо-децкого, та сей розглянув-шись якъ слѣдѣ, увидѣвъ, що навѣтъ не має зъ чого жити и покинуть.

— ЧІКАГОВСКА поліція увязнила онѣгда Китайця („Чайного“) Лічанга, котрый задусивъ свою жену, Аме-риканку, Лілієнъ Русель.

Покѣйна була місіонар-кою, навернула Лічанга на христіанство, а опѣсля воддалась за него.

— ПОДЧАСѢ розсаджу-ваня скалѣ коло Гогипъ, въ Юта, експлодувала въ зе-лѣзничѣмъ вагонѣ цѣла скриня динаміту, при чѣмъ погубило 15 робѣтничѣвъ, а въ двое стѣльки було пока-

лѣченныхъ. Працювали тамъ самі греки.

— ЦАРЬ Никола II. при-нявъ проектъ будовы Бал-тійско-черноморского кана-лу, якій має злучити Бал-тійскій Океанъ зъ Чорнымъ моремъ. Кошта будовы се-го каналу обчислено на 80 миліонѣвъ рублѣвъ.

— „НАШІЙ звуки“, збѣр-никъ творѣвъ хоральныхъ, почавъ виходити заходомъ львовского Сокола подѣ редакцією Я. Вѣнцковскаго. Се гарна збѣрка старыхъ и новыхъ пѣсень та дуже на-часѣ, позаякъ у насъ того рода музична література майже не иснує.

До теперь появились у-же два выпуски а въ мѣру розпродажи будутъ выходи-ти дальше. Чистый доходъ назначенъ на тов. „Со-колъ“, тому надѣмось, що издавництво се найде чи-сленный покупъ. Цѣна вы-пуска 40 сот. Заговляти належить: Тов. гѣм. „Со-колъ“ у Львовѣ ул. Под-вале 7.

— СМѢЛОЙ грабежи довер-шила передъ колькома дня-ми ватага розбѣшакѣвъ въ „Колоніель клубѣ“ въ Сенъ Франсиско, Кал., до котрого належать найбогатшій лю-де. Подчасѣ, коли колька-найцѣть богачѣвъ забавля-ло ся тамъ при картахъ и винѣ впало до салѣ 5 зама-скованныхъ розбѣшакѣвъ и зъ револверами въ рукахъ зажадали выдачѣ всѣхъ гро-шей та дороговѣщностей. Ро-зумѣе ся, що богачѣ не мо-гли довго надумовати зя супротивъ такой просьбы... Всѣ поднесли руки до го-ры а розбѣшакѣ гарно пе-решукали имъ кешенѣ и забрали около 10 тысячъ до-ларѣвъ. Опѣсля повязали ихъ поскладали рядкомъ, неначе снопы, погасили свѣтло, сказали чѣмъ: „До-бранѣчѣ!“ и щезли въ нѣч-ной темрявѣ.

Все те дѣяло ся середъ мѣста, де ходитъ богато лю-дей и патрулює численна поліція.

— ЗНАЧНЕ число вов-ковѣвъ розплодилось сего ро-ку въ лѣсистыхъ сторонахъ Галичины. Такъ примѣромъ въ долиньскомъ повѣтѣ за-ходить они ажъ до сѣлѣ, а въ перемискомъ нападають навѣтъ на людей. Осъ що доносять зъ Перемисля до галицкихъ часописей:

Коло войскового форту въ Уйковичахъ, окруженого лѣсами напали недавно два-вовки на вояка, коли той пустивъ ся зъ форту до се-ла за закупномъ поживы для варты. Воякъ вспѣвъ выдрапатись на дерево и почавъ що силы кричати о-помѣчь. Варта почула крикѣ и колькохъ вояковѣвъ побѣ-гло сейчасѣ зъ карабінами на ратунокъ товариша. Во-вки, хочъ усе пыльнували вояка на деревѣ, змѣрку-вали теперь, що грозитъ имъ небезпека и дали дра-ла въ гущавину.

— Хотите правовати ся, выставити ко-му повномочіє, купити або продати ма-токѣ, дѣстатѣ силатокѣ, сколектовати гро-шѣ водѣ „довжничѣвъ“ або увѣдѣннати ся водѣ войсковон експедири, пишѣть до John-a Nemeth-a 457 Washington St. New York, N. Y. Вѣнъ вамъ всю зробить агъ-найбѣше и скоро.

ФАРМЫ ДАРОМЪ.

Найпѣвнѣйшою подѣста-вою будучности є фарма. Фармеръ не муситъ боити ся страйку, застановленя работы, зниженя платнѣ, покалѣченя, калѣцтва, нуж-ды въ наслѣдокъ промысло-вого упадку, якого власно теперь надѣють ся, фар-меръ въ спокою. уживає овоцѣвъ свои працѣ, є не-зависимый, є своимъ па-номъ. Кто ся хоче занима-ти фармерствомъ дѣстане 160 акровъ найлѣпшой зе-млѣ на котрой ся все ро-дитъ, що посѣе — зов-сѣмъ даромъ. Дуже здо-рова крайна, умѣркована зима, нема горячки, подо-статкомъ доброи воды, близъ-ко желѣзницѣ, добрый торги, де все за готовѣ грошѣ можѣ продати. Кто хоче стати участникомъ того до-бродѣйства и собѣ та ро-динѣ забезпечити будуч-ность, нехай сейчасѣ пише до General Farm Land Co., Joliet, Ill.

До секретарѣвъ „Союза“!

Грошѣ за календарѣ тре-ба посилати впрѣсть до ре-дакціи „Свободы“. Кто по-шлѣ грошѣ за календарѣ до касіера „Союза“ муситъ намъ о томъ дати знати.

Всѣ календарѣ мусятъ бути розпроданы и грошѣ за нихъ водосланы найдалѣ-до конця марца 1904.

Три секретарѣ, що най-скорше и наибольше ка-лендарѣвъ розпродадутъ и найскорше зашлютъ за нихъ грошѣ, дѣстанутъ красну нагороду.

35

Редакція „Свободы“,
Box 353, Scranton, Pa.

Хто зашле

Іванови Немѣтові доглядѣй адресы Ру-синѣвъ и Полянѣвъ працюющихъ по пле-нѣвъ въ Америкѣ, той дѣстане красныя дарункѣвъ.

John Nemeth, 457 Washington St.,
New York.

ДАРОМЪ ДОСТАНЕТЕ!

Нову докторску книжку мѣстачу въ со-бѣ цѣнаи информации и рады для мушнѣвъ, жѣнокъ и дѣтей, сѣи пошлѣте свои ими на-адресѣ:

P. O. Box 288, Madison Sq., New York.

АНДРІЙ НЕМСОВСКИЙ.

ЗУБЪ ЗА ЗУБЪ.

(Зъ часовъ Христовыхъ.)

Зъ польского переводъ Мирославъ Стечишинъ.

Найстаршимъ священникомъ спомѣжь сѣмдесяти мужѣвъ, засѣдающихъ въ Синедрионѣ, бувъ Есей, сынъ Молхія, старецъ девяностилѣтній, сивенькій, зъ лицемъ румянымъ, якъ лице зорницѣ, зъ купчастыми бровами, зъ перлистыми очима и добродушнымъ усмѣхомъ. Вонъ мавъ дивну солодость характеру. Якъ рано сѣвъ на даху своего дому, надлѣтало нечислене множество голубовъ, фуркотало докола его головы, сѣдало ему на раменахъ, на колѣнахъ и рукахъ, дзюбаючи зъ его джожуючою долонѣ зернята. А вонъ смѣявъ ся до сихъ крпачѣвъ, влѣзливѣйшимъ грозивъ, шуткуючи, пальцемъ, а покорнѣйшихъ гласкавъ по перахъ и цѣлувавъ по дзюбкахъ та обдаровувавъ пестливыми словами.

Якъ вже достаточно натѣшивъ ся птаствомъ, бравъ палицю и выходивъ черезъ близку браму мѣйску на пасовиско. Перша вѣдця, котра его взрѣла, давала знакъ блеянемъ, бѣгла до него и сейчасъ рушала за нею цѣла череда, не виключаючи круторогихъ барановъ и бѣленькихъ ягнатъ. Старецъ оточеный чередою, роздѣлявъ мѣжь близшій и дальшій пушки соли, поки принесенный запасъ не вичерпавъ ся до послѣдней дробки. Необдарованъ плескавъ по вѣнѣ и схиляючи ся зъ трудомъ, цѣловавъ по головѣ, шестивъ, не щадячи словъ добрыхъ, сердешныхъ.

Натѣшивши ся чередою, вертавъ до мѣста, а тодѣ обступали его громады дѣтей и водпроводжали ажъ пѣдъ порѣгъ дому. Есей по дорожѣ гонивъ спомъ дѣтвѣковъ, оповѣдавъ имъ про процу Давидову, про яблока, що росли въ раю и про много иньшихъ рѣчей, що занимали молодѣжь, та въ часѣ оповѣданя всувавъ тому й сему до устѣ дактилѣ и фѣги. А якъ попрощавъ ся зъ дѣтьми, обходивъ огорождъ, нѣбы молячи ся, але властиво доглядаючи рождъ, що буйными галузьями спинали ся по мурѣ. Розпливавъ ся надъ ихъ запахомъ и благословивъ ихъ. Дотикавъ винныхъ ягодъ и промовлявъ до нихъ. Дививъ ся по оливкахъ и товаришувавъ зъ ними, наче бѣ то були свояки або ближні.

Жѣнку втративъ передъ пятнадцати лѣтами, а зъ ей смертею почивъ ще менше дбати про майно. Жебраки дѣлницѣ, на якій вонъ мешкавъ, одержували два разы на день поживлѣне, такъ що декотрі зъ нихъ навѣтъ потовѣстѣли. Сыны Есея були вже старшого вѣку и тѣшили ся найлѣпшою славою; дѣти тихъ сыновъ були поженені и дочекали ся потомства. Отже Есей при гарномъ заходѣ днѣвъ своихъ споглядавъ въ четверте поколѣне, що было великою рѣдкостею.

Старецъ вѣдъ многихъ лѣтъ не бравъ властиво участи въ справахъ публичныхъ, але на зборы Синедриону приходивъ завсѣгды першій, хотъ сейчасъ засиплявъ и нѣчо а нѣчо не знавъ зъ того, що говорено и що постановлено. Лишь вѣдъ часу до часу, коли о те попросили его въ дома, водзивавъ ся въ Радѣ, якъ оборонецъ, и въ той способъ выбавивъ вѣдъ каръ и публичной доганы одного богохульника, двѣ невѣрныя жѣнцѣ, колькохъ марнотравныхъ сыновъ, одну незамужну, що породила, богато безбожниковъ и якогось молодого рабина, що думавъ, будучи пятою книги Торы не написавъ Мойсей. Всѣ тѣ, що признавали свою вину, просили Есея о заступництво. Оборона була невзвичайно легка, бо ледви Есей уста отворивъ, цѣлый Синедрионъ, противъ своего звичаю и поваги, однодушно и сейчасъ сповнявъ бажане румяного старця и увольнявъ винныхъ.

Притомъ повстававъ звичайно гаморъ и веселость. Члены, що сидѣли дальше и, не дочувши о що розходиться, бѣгли до стола за поясненями, вертали ся на свои мѣсця, говорячи:

— Есей вставляе ся!

И йшло зъ устѣ до устѣ;

— Есей вставляе ся!

На те всѣ махали руками та зъ усмѣхомъ поглядали по собѣ.

Есей бувъ взагалѣ противный всякому караню.

Найбольшій проступникъ по засужденю, коли приходило до вымѣру кары, здобувавъ собѣ найживѣйше спѣвчуте старця, що надъ нимъ плакавъ, якъ коли бы бувъ его батькомъ.

Разъ въ рокъ научавъ въ святини, а тодѣ сходили ся самы молодшій рабины и много зъ тихъ, що мали стати рабинами. Робила ся велика тижба, оточували старця изъ всѣхъ сторѣнъ, а вонъ выкладавъ Писмо. Бувъ се выкладъ невзвичайно характеристичный, бо добродушный старецъ старавъ ся надати своему лицеву выразъ невзвичайно строгій и голосивъ страшный рѣчи. Вѣдъ непамятныхъ лѣтъ повторявъ оденъ и той самый выкладъ, выбранный зъ другой книги Мойсеевой. Говоривъ противъ грѣшниковъ и проповѣдавъ, що ихъ чекае. Грозивъ имъ огнемъ пекольнымъ, заповѣдавъ помсту Богу ажъ до десятого поколѣня и

кончить звичайно тимъ, що для виновника нема прощенья и бути не може, бо за выбране око мусить воддати ся таке саме око, а за выбитый зубъ—такій самый зубъ. И винный дастъ душу за душу, руку за руку, опарене за опарене, и синѣсть за синѣсть.

Выложивши такой немолимый права, поступавъ черезъ решту року цѣлкомъ противно и тимъ способомъ такъ его правила, якъ и его поступки стали ся предметомъ великой популярности. На тихъ роковыхъ выкладахъ молоді рабины крили ся за плечѣ иньшихъ и клали ся зѣ смѣху. Строгость Есея такъ смѣшно выглядала, що нѣкто не бувъ въ силѣ заховати повагу. А заразомъ не було такого, що водваживъ бы ся дати ему те до познаня колючимъ словомъ, чи жартомъ, чи найневиннѣйшою увагою, або дѣткнути старця выказанемъ той суперечности мѣжь словомъ а дѣломъ. Есей хотѣвъ прямо застрашити грѣшниковъ и водняти имъ всяку охоту до поповнованя неправостей.

Ся теоретична строгость побѣдъ нечуваной вырозумѣлости въ практицѣ, скоила, що нѣкто не бравъ на серію его правилъ, але его самого величали за его поступки. Синедрионъ знавъ про се досконало и для того якразъ зъ радостію увольнявъ всѣхъ грѣшниковъ, якъ скоро Есей за ними вставивъ ся.

Старецъ не мѣрковавъ, що Синедрионъ глумивъ ся зъ него въ той способъ. Зрештою сейчасъ по выданю увинняючого выроку, Есей опускавъ зѣбрание и спѣшивъ, о скѣлько ему на те старѣсть дозволяла, зъ потѣшяючою вѣсткою до какогого ся виновника.

Але зъ теоріи про неублагану строгость не бувъ бы дозволивъ усунути нѣ одного слова.

Коли разъ було трафило ся, що по святахъ якийсь дванайцятилѣтній хлопчина, зблуканный и опущенный родичами въ святини, вдавъ ся въ розмову зъ учеными въ Писмѣ, Есей такій бувъ одушевленный, що взявъ его на колѣна и, гласкаючи по лицю, питавъ:

— А що говорить про те Давидъ?

Хлопчина водповѣвъ. Вонъ его цѣловавъ и питавъ:

— А що говорить про те Езекииль?

Хлопчина навѣвъ сей уступъ. Вонъ притискавъ его зъ одушевленемъ до сердца и питавъ:

— А що говорить про те Данииль?

Наконецъ спитавъ:

— А що ты про те говоришь?

Хлопчина выголосивъ свое речене. Але Есей положивъ руку на его уста, а другою гласкаючи его по ясному волосю, говорилъ сердешно.

— Ты нѣчо не маешь про те говорити! Про те сказавъ вже Давидъ, сказавъ Езекииль и Данииль. То цѣлкомъ выстарчае!

И черезъ много лѣтъ на мѣгъ забути про побуть того хлопца въ святини.

По довѣтомъ протягу часу приключило ся, що якийсь молодой рабинъ, що прибувъ зъ глубины краю, обуривъ ся на видъ численыхъ торговельниковъ, котрі, пороставлявши въ передѣльныхъ святинѣ свои столики, торгували грѣшми, товарами и птаками. Черезъ цѣлый день кипѣвъ такій гаморъ, що невозможно было слухати бесѣдниковъ въ святини. Притомъ повставали численныя суперечки и водтягане покущѣвъ и торгъ и лихословлене. Тодѣ той молодой рабинъ, обурившись на подобне легковажене святинѣ, водвзявъ шнуръ, якимъ подперезовавъ ся и почавъ проганяти тыхъ торговельниковъ; поперевертавъ ихъ столики, а такъ бувъ въ той хвилѣ страшный, що всѣ передъ нимъ втѣкли; передѣлки небавомъ очистили ся и настала тишина, властива для дому Божого.

Выпадокъ сей наробивъ водразу шуму у цѣломъ мѣстѣ. Большѣсть станула водразу по сторѣнѣ того, що освободивъ святиню вѣдъ крику и торговиска. Рѣчь дѣйшла и до ухъ Есея. Каждый думавъ, що вонъ похвалять поступокъ прищельця. Але стало ся щось несподѣваного. Богобоязливый старецъ такій бувъ обуреный на сего молодого рабина, що трясъ руками и слова не дозволивъ сказати въ его оборонѣ. Ему толковали, що то учитель молодой, побожный, жиючий десь въ водокремленю, мрѣтель; коли узрѣвъ, що народъ замѣстъ молити ся, творить ярмарочне збѣговище, унѣсь ся святымъ гнѣвомъ. Говорили такожъ Есею, що торговельники не зважали на всякій уваги. Старецъ крутивъ головою трясъ руками и въ одно кричавъ:

— Але пощо бити? Пощо заразы бити? Нѣколи не треба бити!

Тодѣ радали ему, чтобы особисто вдавъ ся до святинѣ и згнаний прибувшаго зъ глубины краю рабина. Есей не хотѣвъ того вчинити, говорячи:

— То чоловікъ горячковатый и стане колисъ передъ судомъ. А тодѣ вже я до него промовлю.

И вернувъ ся до голубовъ, чередъ, рождъ, оливокъ и дѣтвѣры, що бѣгала по улицяхъ. Незабавомъ и забувъ про сю справу.

Якъ минуло два роки, прийшовъ зновъ зъ глубины краю якийсь молодой рабинъ и, навчачи въ святини, понавъ въ суперечку зъ мѣсцевыми священниками и выкладачами Писма. Невдовзъ звернувъ той рабинъ на себе загальну увагу. Оповѣдали про него много надзвичайныхъ рѣчей. Та не все доходило до ухъ Есея,

що снавъ на засѣданяхъ—що-разъ довше и що разъ большѣ привязувавъ ся до голубовъ, бо зъ причини ослабленя нѣгъ не мѣгъ выходити за мѣсто, чтобы водвѣдовати череды. Але коли справа порушила всѣ сферы и коли стали кружляти нечувані вѣсти про богохульство молодого рабина, почавъ и Есей поводи прислуговати ся и то тимъ большѣ, що навѣтъ сыны его обурювали ся на смѣлого рабина, що найповажнѣйшихъ мужѣвъ мавъ называти облудниками, прировнувати ихъ до побѣленныхъ грѣбовъ и ворожити имъ огонь пекольный.

Есей усмѣхавъ ся добродушно и водповѣдавъ сынамъ на ихъ обурене.

— Той молодой рабинъ каже правду. Вонъ провадити языкъ свой простою дорогою. Бо скажѣтъ, дорогой сыны, чи не е облудникомъ Салатииль, Менасе, Еліякимъ? Чи не е подобный до побѣлованныхъ грѣбовъ Александеръ и Матата и Натанъ а такожъ Есле? Чи не заслужила на огонь пекольный половина нашихъ богачѣвъ? Дѣти того Есле'го вбили менѣ камѣнями два голубы, а Натанъ пожичавъ на лихву и на заставъ, хотъ сидитъ въ Синедрионѣ и ходитъ передъ народомъ въ сонци загального поважаня. Они всѣ и завсѣгды судятъ. Менѣ дуже подобае ся мова того рабина!

Якъ бы Есей не бувъ такъ вперто засиплявъ на засѣданяхъ, бувъ бы довѣдавъ ся далеко важнѣйшихъ рѣчей про молодого рабина. Бо надъ его головою приготавлила ся буря а громы збирали ся въ рукахъ тыхъ, що становили Синедрионъ.

Мали намѣръ зловити его и ставити передъ судомъ. Приступили до голосованя. Треба було збудати Есея и толкувати ему, о що розходитъ ся.

Коли Есей почувъ, яке мае застави постановлене, освѣдчивъ ся зъ цѣлою рѣшучостію противъ того.

Повстала невзвичайно горяча боротьба на слова. Есей здивавъ по разъ першій оппозицію и то въ додатку таку пристрасну. Але старецъ привыченый до того, що передъ нимъ завсѣгды уступали, затывъ ся.

Споръ рѣсь и продолжавъ ся, а пристрасть посувала границѣ всякихъ взглядовъ. Декотрі прискакували до Есея и закидали ему, що завсѣгды что иньшого говорить, а что иньшого робить. Есей водтинавъ ся на всѣ стороны, розвинувъ велику притомность ума и такъ вымову, що наконецъ вымѣгъ, що остаточне рѣшене водложено до слѣдующого дня.

Тымчасомъ удавъ ся до святинѣ, въ якій молодой рабинъ якразъ промовлявъ. Сѣвъ напротивъ него и слухавъ уважно. За его плечима станули много въ Радѣ, чтобы обурювати ся и робити замѣшанину.

Молодой рабинъ глядѣвъ на нихъ великими сиными очима и слова свои простувавъ прямо въ ихъ лица. И зновъ закидавъ имъ облуду и лиходѣйства. Не щадивъ имъ доганы и всѣ мѣсця св. Писма звертавъ противъ нихъ.

— Хвалите ся — говорилъ — своею побожностью, якъ бы Господь на небесахъ бувъ слѣпый и не читавъ въ вашихъ сердцахъ. Побожность ваша е киване головъ, але зъ сердца вашихъ выповзуютъ вужѣ и ѣдко кусаютъ вашихъ ближнихъ. Ближнѣ молчатъ, бо слабѣ; Господь на небѣ такожъ молчитъ, бо терпеливый. Але настане день суду и Богъ отворитъ сердца ваши и вужѣ въ ихъ нутрахъ покаже на здивоване всему свѣтови, що вѣривъ и вѣритъ въ вашу справедливость. И почислите вамъ кожде облудне киване головою и кожде ѣдко вкушене ближнього, бо е справедливость водмѣнна вѣдъ вашою!... Хвалите ся, що отвараете рамена на приходъ пророковъ, що жиючи за днѣвъ батьковъ вашихъ не були-бы вы взяли участи въ проливаню крови справедливыхъ. Ящѣрчий роде! Подиви ся на свои дѣла и глянъ въ глубину сердца своего, переповненого неправостями! Стебла шукаешь въ оцѣ ближнього и сѣмдесяти устами судишь его, але коли пророкъ узритъ балюкъ въ твоимъ оцѣ и згнать ты, ты подбурюешь товпу и подаешь ѣй камѣнь до руки, абы того пророка спрятала зъ твоеи дороги. Якъ ты встоишь ся передъ гнѣвомъ Господа въ сей день суду, коли тебе зъ черги судити муть безъ неправдивыхъ свѣдковъ и брехливого присяганя, только на подставѣ книги, яко е твое сердце? Горе вамъ, облудники! Горе вамъ вы, що судите и въ святинѣ перше мѣсце занимаете!

(Конецъ буде).

Даромъ, наче воздухъ!

Той гарный электричный поясъ се обезпечене жия.

Вылѣчить 'васъ зъ ревматизму, нервныхъ и половыхъ недуговъ, болю почокъ и утробы та тяжкого уранианя; даромъ для кождого. Коли хочешъ мати оденъ, пришли намъ свою адресу. Сю ордеру робимо лишь на короткій часъ для розновсѣденя и оновѣщеня чудесного пояса.

Знаемо, що вѣдъ тебе певно вылѣчить, а коли подумашъ, вѣримо, що не похваляешъ при всякій нагодѣ повѣсти своимъ знаменамъ про добрыя праятели нашего пояса, а тѣ станутъ купувати его у насъ и нагородятъ теперѣшну втрату.

Факты! Факты! Факты!

Подаемо низше колька свѣдоцтва навадсланныхъ намъ. Моемо сѣти подобныхъ, та подаемо колька наибольше интересныхъ. Довошу вамъ отенѣ, що я одержавъ насъ Monarch. По его умѣ, могу сжело сказати, що вонъ вернувъ менѣ здороззѣ. Пасъ стоить вагу золота. Поручаю его кождому. — M. J. Gurtin, Philips, Nebi.

Вашъ пасъ вылѣчивъ мене, тожъ позвольте подякувати собѣ за се добро. — Нема сумняву, що лишь той пасъ освободивъ мене вѣдъ болѣвъ, що дослуживали менѣ 15 лѣтъ, тому поручаю его всякому недужому. М. С. Наперъ, Тробасомъ, Кн.

Коли хочешъ мати пасъ, такъ пошли намъ свою имя и адресу, а одержавъ его даромъ. — Думаемо якъ говоримо. Адреса: Monarch Electro-Medical Institute, Dept. P. C. 56—60 Wabash Ave., Chicago, Ill.

Листъ изъ ста- рого краю.

Безправства и переслѣдуваня.

У насъ водносыны щоразъ больше заострюють ся. Зъ одного боку крѣпше народна и соціална свѣдомость поневоленого руського народа, а зъ другого боку гнетъ польско-шляхотського правительсва, котре має на все дозволъ зъ Вѣдпя, росте зъ кождымъ днемъ. Куды не шоступишь ся, всюди чути жалѣ и наръканя на переслѣдуваня и безправства, якихъ допускають ся уряды всѣхъ категорій на Русинахъ.

Тамъ начальникъ почты заказуе своимъ подвладнымъ говорити мѣжь собою або зъ сторонами по руськи, бо то „polski urząd rozszowu“, хочъ руська мова по закону має въ Галичинѣ такий сама права, якъ и польска. — Въ иньшомъ мѣсци учитель або учителька катуе руський дѣти, абы говорили зъ собою по польски. — Сей або той инспекторъ школьный повыгизавъ зъ повѣту всѣхъ учителей — Русинѣвъ. — Иньшій зновъ обсаджуе нарочно школы зъ руською мовою выкладовою такими силами, що не знаютъ руськой мовы, а коли въ одномъ повѣтѣ учителька, высилана на посаду до руськой школы, звернула инспекторови увагу, що вона має испити лишъ до польской школы, а по руськи добре не вѣде, — инспекторъ водповѣвъ їй на се: „Tem lepiej; będziesz pani uczyla po polsku“. — По селахъ мишпорять жандармы — не за злодѣями або розбѣйниками, але за газетами и книжками, котры людей на розумъ наводять. Що газета або брошура перейшла приписану цензуру, отже по закону вольно ей ширити, що по закону можна мати по 2 примѣрники навѣтъ сконфіскованой рѣчи, — се всемогучихъ старостѣвъ нѣчого не обходить. Жандармы достають наказъ выловлювати всяку друковану рѣчь, яка не дыше панськимъ духомъ, — тай рекурсуи хибя до Бога. — Последньми часами, по пожарѣ театру въ Чикаго, взяли ся старосты на таку штуку: Оглядають по повѣтахъ салѣ на зборы, а якъ яка салья въ рукахъ руського товариства, то заказують у нѣй збирати ся, бо нѣбы то грозить небезпека пожару...

Наибольше безправствъ допускають ся власти въ гуцульскихъ горахъ, бо тамъ народъ наибольше темный, отже и наибольше дае собѣ ѣздити по носѣ. Цѣлу свою силу и хитрость звертають теперъ власти въ гуцульскихъ горахъ противъ „Сѣчей“, товариствъ гимнастично — пожарничихъ. Для примѣру наведемо водносыны въ великомъ гуцульскомъ селѣ Жабю. Тамъ недавно заснувала ся „Сѣчь“, отже жандармы, абы водстрашити людей водъ того това-

риства, берутъ ся на рожный способы. И такъ голосятъ, що „Сѣчь“ то не товариство, дозволене правительствомъ, лише організація козаковъ, а козаковъ вольно кождому бити, де лашъ можна, только козакъ не може нѣкого вдарити, бо зогнивъ бы въ криминалѣ; голосятъ такъ, що „Сѣчь“ мусить бути розвязана, а той селянянъ, що зьорганізувавъ ей въ Жабю мусить достати ся до криминалу, а навѣтъ якъ бы того хто вбивъ то за те не мавъ бы нѣякой кары...

Середъ такихъ то водносынь живе весь руський народъ въ Галичинѣ. И лише дивно, що мы все такъ терпеливо зносимо, а якъ протестуемо, то лишъ на паперѣ. Тамъ есть насъ тутъ коло 3½ миліонѣвъ людей, число, здаеть ся не мале... Часъ бы вже намъ затиснути кулаки, закусити зубы тай зачати боронити ся не паперовымъ оружіемъ на подставѣ австрійскихъ параграфѣвъ, але таки нашою власною силою! Часъ бы, але до того якось нѣхто не бере ся...

Новы выборы до сейму на мѣсце тыхъ 10 руськихъ послѣвъ, котры зробили сецесію, мають водбути ся десь зъ весною с. р. Зарядъ руськой національно-демократичной партіи затвердивъ уже кандидатуры всѣхъ бывшихъ послѣвъ и якъ тамъ есть, такъ есть, а все таки, хто займать метъ ся выборами, повиненъ кандидатуры тыхъ людей поспирати, и здаеть ся, що все, що чесне въ руськомъ народѣ, такъ ихъ поспирати-ме. Ріють подъ бывшими руськими послами лише зъ одного боку москвофилы, котры радъ бы бодай въ Бродахъ при помочи Поляковъ повалити Варвѣнського, а зыскати мандатъ для котрогось зъ своихъ, а зъ другой стороны самі Поляки черезъ газетку „Руский Селянинъ“, яку вони выдають за свои грошѣ для баламученя руськихъ селянъ, а опѣсли передрукують дещо зъ ней на доказъ, що „ось-то не всѣ руськы газеты однаково думаютъ, а е й такий, що тримають зъ нами. Зъ ласки польской шляхты хоче за всяку цѣну водобрати о. Богачевскому мандатъ школьный инспекторъ зъ Долины, о. Навроцькій, котрый, хочъ Русинъ, помагае Полякамъ въ боротьбѣ противъ своего власного народа.

Посмертна згадка.

Дня 8. с. м. умеръ у Львовѣ управитель Ставропигійской друканіѣ, Йосифъ Данилюкъ. Небощикъ, хочъ Русинъ, бравъ участь въ польскомъ повстаніи въ 1863 р.; потѣмъ, познакомивши ся зъ наукою соціализму, належавъ до першихъ организаторѣвъ соціалистичного робѣтничого руху у Львовѣ и выдававъ по польски робѣтничу газету „Ргаса“. Въ 90-ыхъ рокахъ минувшого

вѣку, коли проводники польской соціальной демократіи начали ставати щоразъ меньше революційными, а за те що разъ болѣшими польскими патріотами, — небощикъ, котрый тодѣ хиливъ ся болѣше до анархізму, уступивъ ся зовсѣмъ зъ публичного житя, а на старѣсть такимъ ставъ байдужнымъ до всего, що яко управитель москвофильской друканіѣ належавъ навѣтъ до москвофильскихъ товариствъ. Та теперъ годѣ судити його; лучше пригадати те, що въ найкрасшій роки своего житя вѣнъ одинъ зъ першихъ ширивъ мѣжь робучимъ народомъ революційный идеи вызволеня робучихъ масъ зъ неволѣ. Сеи його роботы не повинно ся йому забути, а за ней треба забути все иньше, що кидаетъ тѣнь на него, тымъ болѣше, що се бувъ лишь робѣтничъ, се на нашихъ очахъ ломлять ся навѣтъ о много болѣше просвѣченій люде...

9 лютого 1904. М. Л.

ДОПИСИ.

Зъ Lethbridge, Alta., Кан. Новозаснована Руска Читальня „Поступ“.

Понеже и тутъ на Lethbridge, въ полудневой Альбертѣ, перебуває багато нашихъ руськихъ робѣтничѣвъ при занятіи въ копальни угля (майнѣ), тожь мы задумали засновати руську читальню где бы мѣгъ нашъ народъ хотъ троха просвѣтити ся а при томъ познайти що вѣнъ есть и хто вѣнъ? Комітетъ скликавъ першій мітингъ на день 17 сѣчня с. р. до помешканя п. Йосифа Вубняка. Мітингъ отворивъ тов. Томашевскій и представивъ на голову мітингу тов. Дм. Соляничя, на заступника тогожь тов. Йосифа Вубняка. Тов. Соляничъ забравъ голосъ и довго промовлявъ о справахъ робѣтничихъ а то: якъ робѣтники тяжко працюють для капіталу и дуже пониженъ и темный, що навѣтъ не знаютъ въ якій то дикій способъ обходять ся зъ ними ихъ працьодавцѣ выкористовуючи зъ нихъ остатній силы, а то все для себе. Говоривъ такожъ якъ то всѣ (люде) робѣтники по правилахъ соціализму повинни бути почитаніи яко перша кляса а не послѣдняя, бо она одна утримувъ собой тягаръ на своихъ рукахъ, и говоривъ, що люде мусять бути всѣ зьорганізовані подъ соціалистичный прапоръ, сля хотать выбороти собѣ лѣпшу долю и т. д.

Выдѣлъ не бувъ выбранный того самого дня а то зъ причины, що нестало навѣтъ часу до обговорюваня справъ. Мітингъ зоставъ водкликанный на день 31 сѣчня, на котромъ явилось багато Русинѣвъ. Тов. Соляничъ повторивъ свойовъ промововъ то само, що згадано выше и гдещо додавъ и заявивъ, що намъ руськимъ робѣтникамъ треба конечно заложити читаль-

ню, где бы мѣгъ нашъ народъ научити ся, якъ організовати ся и якимъ способомъ домагати ся того, що ему есть назначено а въ тайнѣ затримане.

До выдѣлу выбрано Д. Соляничя на голову, Т. Томашевского на секретаря, Йосифа Вубняка на бібліотекара Симеона Свѣдра.

На першомъ засѣданіи выдѣлу ухвалено заперу меровати часописы, якъ слѣдуютъ, зъ руськихъ: „Канадский Фармер“, „Свобода“, „Воля“, „Діло“, „Хлопска Правда“, „Зоря“ и „Литературно Науковий Вістникъ“. Зъ польскихъ: „Naprzód“, „Krytyka“, „Robotnik“ и „Kuryer Polski“. Книжки ухвалено спроводити поучаючи зъ книгарни им. Шевченка зъ Львова, котрыхъ выбрано зъ каталогу на \$10. и водослано до краю.

За Выдѣлъ Руской Читальни им.

„Поступ“
Дмитро Соляничъ, голова,
Т. Томашевскій, секретарь.

Зъ Pittsburg, Pa.

Дня 6 м. м. вѣнчали ся въ нашой церквѣ В. Блажовскій и Юлія Ручка Кульчицка. Понеже пара молода собѣ гожа, тожь и весѣле было гоже и красне а гостѣ весело забавлялись и тѣшили ся разомъ зъ молодыми. Середъ забавы забравъ голосъ п. Теодоръ Гуть Кульчицкій (касіеръ руской парохіи) и завѣзавъ зобранныхъ, чтобы при той веселой забавѣ не забавали и на руску Буреу въ Новомъ Санчи, котра находитъ ся межъ такъ численными ворогами, а однакъ не упадае, а противно хорошо розвивае ся и дасть Богъ, що зъ водтамъ выйдуть лишь руско украинскы патріоты.

По той промовѣ зголосились зъ своими щедрыми датками слѣдующіи:

Теодоръ Волчко	50
Илько Дашинецъ	50
Андрѣй Баранецкій	25
Иванъ Магуніи	25
Василь Блажовскій	25
Иванъ Ручка	50
Антоній Богунцій	10
Илько Дашиничъ	50
Александра Дашиничъ	25
Юлія Гуть Кульчицка	25
Михайло Баранецкій	25
Михайло Гуневскій	10
Якимъ Цвайло	50
Симеонъ Волчко	10
Иванъ Бандровскій	25
Михайло Смитанка	10
Теодоръ Волчко	10
Петро Ортинскій	10
Петро Паславскій	10
Петро Дашиничъ	25
Юрко Ручка	10
Иванъ Баранецкій	10
Анна Ручка	10
Людвикъ Журавецкій	25
Иванъ Паславскій	10
Йосифа Паславска	5
Марія Дашенецъ	10
Адамъ Добруцкій	10
Иванъ Бадроскій	10
Анеля Бадроска	10
Юлія Волчко	10
Домініка Волошанка	5
Кароліна Бандроска	10
Симеонъ Волчко	5
Лучко Анаевичъ	10
Александръ Хапко	25
Иванъ Дашиничъ	25
Игнацъ Бандровскій	10
Теодоръ Гуть Кульчицкій	25

Кромѣ сего назбирали ся ще дробны датки всего разомъ на суму \$8.75*). За тѣ щедры датки заслужуютъ жертвователѣ на похвалу не менче якъ и пп. Теод. Гуть Кульчицкій и Теодоръ Волчко, за котрыхъ починомъ зобрано тѣ жертвы.

И Костюкъ
Грошъ передано о. Струтинскому зъ Оливанту, Па.

Зъ Derby, Conn.

Въ нашой околиці иде работа досить слабо, люде безъ роботы есть богато. Зъ початкомъ мясницъ зробивъ ся веселый рухъ, повно весѣль, балѣвъ и иншихъ веселыхъ забавъ. Бувъ и я на декотрыхъ забавахъ, на котрыхъ стараемъ ся зобрати дещо на „Рускій Народный Фондъ въ Америцѣ“ и Богу дяковати не була моя праця безуспѣшна.

Въ мѣсяцю Януару [зобравъ я на Народный Фондъ \$32.75. Мѣжь тими мушу зазначити болѣшій датки, якъ пр., Братство св. П. и П. въ Ansonia, Conn. жертвовало \$10. и ухвалило дати одень процентъ що мѣсяця зъ зобранныхъ грошей, Филипъ Бодонъ жертвовавъ такожъ \$10, за що ему сердечно дякую. Заразомъ дякую п. Филипови, Ярошъ, що поперъ тую справу на хрестинахъ у О. Яроша, де зобрано \$6.75 и взагалѣ дякую всѣмъ жертводателямъ, що були охочі дати свой грошъ на народне дѣло.

Дорогі Братя и сестры, складайте жертвы на Народный Фондъ мѣсячно бодай по пару центѣвъ. Купуйте народны марки и уживайте ихъ при кождомъ купнѣ, а такожъ прилѣпляйте ихъ на листы. Про центъ або два нѣхто не схудобае. Особливо бизнесісты повинни на то добре уважати; на кождый билъ, якій платите, повинны есте прибивати марки а знаю добре, що кождый дасть вамъ що найменше 5 центѣвъ за кождый билъ.

Дорогі Братя, збирайте жертвы при кождой нагодѣ, якъ на весѣльяхъ, хрестинахъ, и иншихъ забавахъ; не переустѣгъте анѣ одной хвилѣ, щобъ перейшла дармо, а если всѣ возьмемось до роботы жваво и енергично, то Рускій Народный Фондъ въ Америцѣ стане

высоко и возьме въ опѣку не одну народну руску справу.
Алексій Горбаль.

Зъ McKeesport, Pa.
Робота иде у насъ добре. Фабрики роблять день и ночь. Платня \$1.40 на десять годанѣ. Русинѣвъ галицкихъ тутъ не много, бо нашы Русины не люблять бути тамъ де добре а лишь, тамъ де планно, тамъ де по два дни робить. Тутъ есть много Словаковъ и Мадьяровъ. Нашы Русины мають добрый платнѣ.

М. Градонъ.

Зъ Yonkers, N. Y.

Прикладъ для другихъ.
13. Лютого водбуло ся въ Yonkers, N. Y. весѣле въ П. А. Волковача. — При законченю весѣля, коли вже было досить мало гостей, панъ Игнацій Целецкій промовивъ до гостей горячими словами и заохотивъ зобранныхъ до жертвъ на Народный Фондъ. — Помимо того, що число гостей было досить мале, зобрано \$2.01, котру то суму водослано до гол. сек. Фонду О. Н. Подгорецкого. П. И. Целецкій заслугуе на похвалу, що памятае на Нар. Фондъ и будущность Американской Руси. Дай Боже, щобъ всѣ нашы Русины прозрѣли и збирали такий жертвы. Тогда Американская Русь малабъ ся лѣпше якъ днесъ.

Гостъ.

Вже выйшовъ!
Руско-англійскій проводникъ (Тлумачъ)
Коштуе 50 центѣвъ
и
Руско-англійскій словарѣцъ (водбитка зъ Проводника)
Коштуе 20 центѣвъ.

Зъ замовленемъ присылайте и грошѣ. Канадйскихъ анѣ американскыхъ значковъ почтовыхъ (stamps) не принимаемо.

Svoboda,
Box 353, Scranton, Pa.

Памятайте на

Народный
Фондъ
въ
Америцѣ!

Народный Фондъ въ Америцѣ!

??? Хотите быть вылѣченъ ???

Удайтесь до L 36

Дра Леонарда Ландеса.

Спеціалістъ въ хоромахъ мужскихъ и жѣночыхъ. Бувъ довгий часъ практикантомъ при Нью-Йоркскій университетѣ, студіювавъ практично при шпиталахъ въ Вѣднѣ и Берлинѣ а вернувши до Америки практикувавъ много лѣтъ якъ лѣкарь въ Либанонѣ, Балвио и др.

Говорить по руски,
польски, словенски,
англійски и нѣмецки.

Ручить вылѣчити слабости: легкихъ, сердца, почокъ, желудка, боль головы, слабую память, пухленьку, румяный, рака, хоробы нашкорный, чираки, вереды, боль горла, носа, ушей и очей, утрату мужской силы и т. н.

Робить всѣякія операціи. Пишѣтъ до него о порадѣ а вѣнъ вамъ дасть водповѣдь на всѣ вашы питаня.

DR. LEONARD LANDES,

134 E. 24th St. недалеко Lexington Ave., NEW YORK, N. Y.

„SVOBODA“

(LIBERTY.)

The Ruthenian (Little Russian) Weekly
published every Thursday
at 209-211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two Dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished
on application.

Entered as second-class matter July 16,
1903 at the post office at Scranton, Pa.,
under the Act of Congress of March 3,
1879.

„Свобода“

жасписня для руского народа въ
Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза“,
выходить що тыждня въ Четвергъ
и коштуе:

Въ Америцѣ на рікъ \$2.00
До старого краю на рікъ \$2.00
Въ Америцѣ на півъ року \$1.00
До старого краю на півъ року \$1.00

Оплатувати газету треба всег-
да зъ горы (напередъ).

Грошъ треба посылати въ реджістрова-
дмъ листа, або черезъ експресовый, або
почтовый money order (моя ордеръ). Мо-
ney order, то в карточку, котру достанете
вдѣл почтара або агента на експресовымъ
офисѣ, посылать намъ, бо безъ того мы не
годимъ грошей достати.

Адресъ:

„SVOBODA“

Box 353,
SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Номеръ 787.

Хто хоче, чтобы его адресъ змі-
нитъ, мусить подати намъ, кромѣ
нового, такожъ свой старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не
принимается.

Хто хоче, чтобы те, ще напише,
було друковано въ „Свободѣ“ въ Че-
твергъ, мусить прислать рукопись до
Скрантонъ найдалше въ Пятницю
вечеръ.

Поодинокій числа „Свободы“
можна купити у:

A. Wasserman,
29. Clinton Str., New York,
N. Y.

На вѣчу въ Олифантѣ

запали такой ухвалы въ спра-
вѣ просвѣтнѣ по рефератѣ
о. Тимкевича:

1) Поборювати анальфа-
бетизмъ черезъ вечѣрный
школы и читальнѣ.

2) Удѣляти надгрободу
тимъ учителямъ и взагалѣ
каждому, хто научить чи-
тати 10 неписьменныхъ лю-
дей.

3) Основати бурсу для
дѣтей руськихъ, чтобы могли
учитись въ высшихъ шко-
лахъ и то въ Нью Йорку
уже зъ початкомъ слѣдую-
чого школьного року въ
Септембрѣ.

4) Доки не отворить ся
бурса для дѣвчатъ то удѣ-
ляти тимчасомъ бѣднымъ а
здобнымъ рускимъ дѣвча-
тамъ стипендіи для науки
въ высшихъ школахъ.

5) Потверджено ухвалы
вѣча въ Йонкерсѣ що до
посиланя дѣтей до публич-
ныхъ школъ.

6) Перестерѣгати нашихъ
людей, чтобы передъ ча-
сомъ не водбировали своихъ
дѣтей зъ школы, але чтобы
отти кончила курсы при-

писаній законами стейтовы-
ми.

О. Велигорскій, председатель
вѣча; А. Курила, Д. Капитула
заступники; Ю. Подсадочный,
Гр. Журавъ, секретарь вѣча.

Рефератъ Организаційный выголошенный о. Н. Стру- тинскимъ на вѣчу въ Olyphant, Pa.

Усѣмъ на свѣтѣ кермуйе
політика.

Длятого то сердечно тре-
ба смѣяти ся надъ такими
людьми, що у своѣй слѣпо-
тѣ говорятъ: намъ політики
не треба, а вже цѣлководито
глупоюто есть се, коли хто
у часописѣ пише довгий ста-
тѣ на тему: „не мѣняй ся
Русине до политикъ“. Чи-
тавъ я однакъ такой мудро-
сти не лише въ старомъ
краю, але и тутъ, въ Аме-
рицѣ. Найдете цѣлу копи-
цю такихъ соломоновыхъ
выречень, отъ хотѣбы и въ
ньюйорскѣй „казетѣ“. Рѣжнѣ
людцѣ дуже часто накида-
ють ся на „попикѣвъ радика-
ловъ“ — за що? За се, что
ти політикують! Чи прига-
дуете собѣ, якъ то часто
они звертають ся до насъ
и накликають: Братя ро-
ботники! Намъ політики не
треба. Політику завелимѣжъ
нами радикальнѣйшии и
т. д. и т. д.

Ахъ! якъ се страшно по-
дурному написано. Сѣ лю-
де, що зважуть ся таке пи-
сати, то або самі не мають
мозгу, або гадають, что ихъ
читателѣ таки вже цѣлкомъ
слѣпѣи. Бо говорятъ, абы
хтось не політикувавъ, то
значить сказати комусь абы
не ѣвъ, не пивъ, не водди-
хавъ. Нема чоловіка на
свѣтѣ, котрыйбы не політи-
кувавъ. Не політикують хи-
ба дѣти — ну и худоба, хо-
тя и про нихъ не можна
сказати, абы цѣлкомъ обхо-
дился безъ неї. И дѣти ма-
ють свою дитячу політику,
и звѣрѣ ведутъ звѣрчю.

Щожъ то есть тая полі-
тика, чи якъ тамъ она зве-
са?

Політика е слово грецке,
походить водъ слова полі-
тесъ, котре значить горожа-
нинъ, citizen, а означае толь-
ко, что наука або работа
горожаньска. Инакшими
словами політика (людска)
займае цѣле жите такъ по-
одинокихъ людей якъ и цѣ-
лои людской суспѣльности.
Політика интересеу ся у-
сѣмъ, что чоловікъ робить,
думае, что вѣтъ, въ
що убере ся, де и якъ меш-
кае, чимъ воддыхае — цѣ-
лымъ житемъ чоловіка, его
тѣломъ а и душею. Розумѣе
ся політика може бути до-
бра и лиха. Добра політи-
ка старае ся, абы усѣмъ лю-
дямъ було добре, абы усѣ
були щасливи — здоровѣ,
одѣти, просвѣченѣ, она ка-
же, что каждый чоловікъ
мае однаке право жити на
свѣтѣ, она дае волю и ров-
ность, она хоче, чтобы всѣ
люде были братьями — одно-
ю великою людскою роди-
ною. Лиха політика старае
ся усѣо се добре выдерти
людямъ, та она то вытво-
рила мѣжъ людьми такой
роздѣлъ, что одни мають

усѣого ажъ занадто, а друга
далеко больша часть жие
у голодѣ та нуждѣ.

Водъ чогожъ то залежить
тота політика?! Она зале-
жить водъ програмы. Про-
грама — се знова чуже сло-
во — и то знова грецке, бо
греки були розумнѣи люде,
котри вже давно знали бо-
гато дечого-такого, чого мы
доперва потребуемо учить
ся.

И щожъ се слово програ-
ма значить? Прографа зна-
чить — пишу напередъ.
Програма одже толькѣ — шо
написане напередъ або ина-
кими словами значить то,
что я собѣ напередъ зазна-
чивъ зробити, выконати. Н. пр.
програма нынѣшного
вѣча была така, напередъ
оголошена въ „Свободѣ“:
о 8½ богослужене — о 10-ой
початокъ вѣча, водтакъ та-
кій а такой рефератъ. Одже
мы вже напередъ означили
что мы на вѣчу маемо ро-
бити. — Кождого дня мы
напередъ укладаемо собѣ
програму, хочъ и не друку-
емо еи анѣ не списуемо на
папери. Мы укладаемо со-
бѣ въ головѣ, что отъ поду
до фабрики чи до майновъ,
выйду зъ работы, вступлю
на почту, водтакъ положу
ся спати и т. п. и т. п.

Кромѣ той що-денной про-
грамы, каждый зъ насъ мае
якусь програму на цѣле
жите. Богато каже собѣ:
Мушу стати богачемъ, му-
шу призбирати маетоку для
себе и своихъ дѣтей. А что-
бы до того дойти, оденъ
закладае сальонъ, другій
гросерню або бучерню, тре-
тій знова асекуруе ся на
водповідну суму.

Иныи люде мають иншу
цѣль въ житю, иншу про-
граму: они хотятъ не мае-
тку, а славы. Одни доходятъ
до неї черезъ ученость,
други черезъ сыръть або
добрыи языкъ.

Рѣжнѣ люде мають рѣжнѣ
цѣли въ житю, та розумѣе
ся, не всѣ доходятъ до сво-
еи меты. Не каждый чело-
вѣкъ стане богачемъ, хотъ
и якъ радбы бути, не кож-
дый жадный славы, буде
славнымъ, не каждый кар-
диналъ зѣстане папою, хотъ
и каждый хотѣвъ бы бути!

И кѣтъ, якъ побачить са-
ло, всегда мае програму
скоштувати его, та не все-
гда удае ся.

Водъ чогожъ то залежить
удача програмы? Въ якій
способъ можна дойти до
своеи цѣли?

Се залежить водъ 3 рѣчий:
1) Цѣль, до якои хочемо
дойти, мусить бути можли-
ва, для насъ доступна. (Н. пр.
работникъ може собѣ
назначити цѣль, что купить
собѣ гавзъ за толькѣ а толь-
ко рокѣвъ, бо се возможно,
что зложитъ собѣ парусотъ
доларѣвъ. Але н. прим. не
можу планувати собѣ, что
збудую драбину таку высо-
ку, что по нѣй выльзу на
мѣсяцъ.)

2) Мы мусимо не лише
хотѣти чогожъ, але и робити
такъ, абы до того дойти.
(Я лежу подъ грушковъ —
грушокъ повно на нѣй. Але
не досить того, что менѣ
забавло ся грушокъ. Я ихъ
не буду ѣвъ поти, поки
грушковъ не потрясу або

на грушку не выльзу та не
парву. Якъ буду лежати —
сама грушка не впаде до
рота — хибавъ велике ща-
сте або вѣтеръ бувъ.)

3) Безперечно до всѣого
треба щастя. Якъ ты 3 рѣ-
чи зберуть ся до купы, до
бра цѣль, добра работа и
добре щасте оттодѣ и про-
грама удасть ся.

Если я розумѣю ся на
бизнесѣ, пильную бизнесу
а щасте дасть менѣ богато
и добрыхъ костумерѣвъ —
то и буду богачемъ.

Если работа буде добре
ити, а я буду здоровъ и
буду працювати — зложу
грошѣ и куплю гавзъ.

Если нынѣ уложимо до-
бру програму для амери-
каньской Руси, если послѣ
неи усѣ будемо енергично
працювати — то и дойдемо
до цѣли, что приймаемо и
славу и богатство въ новѣй
вѣтчинѣ!

И ще оденъ прикладъ,
чтобы вже було цѣлкомъ
ясно каждому, что означа-
ють ты два слова програма
и політика.

Зобачивъ циганъ солони-
ну у господара на стриху.
Вѣтъ мае програму, чтобы
еи зѣисти. А політика его
така: въ ночи продерѣ стрѣ-
ху, влѣзъ на стрихъ, здѣй-
нявъ солонину тай утѣкъ.

Хотѣвъ вкрасти — про-
грама. Укравъ — політика.

Неразъ зновъ буває, что
програма е все та сама, а
політика змѣняе ся. Н. пр.
Поляки зъ давень давна хо-
тятъ знищити Русь.

А політика ихъ така: За-
вели панщину;

водтакъ — запродали ру-
скій церкви жидамъ;

водтакъ — роспили го-
рѣвкою народъ;

водтакъ — украли рус-
кимъ громадамъ лѣсы и па-
совиски;

водтакъ — шахрували и
шахрують при выборахъ;

водтакъ — воддають ру-
ску землю Мазурамъ;

водтакъ — оглуляютъ
рускій дѣти польщиною;

водтакъ — замыкають не-
винныхъ Русинѣвъ по аре-
штахъ, а декотрыхъ морду-
ють и все вымышляютъ но-
выи кривды, чтобы стерти и
слѣдъ за Русинами. Лише
то всѣо то на нѣчо имъ не
придасть ся, бо се такъ,
якъ драбина до мѣсяця.
Ихъ програма, чтобы зни-
щити Русь то ще и такъ,
якъ бы дурный хотѣвъ вы-
пити цѣлый океанъ.

(Дальше буде).

Повѣчевый вечерокъ.

По законченю всена-
родного вѣча въ Олифантѣ.
Па., водбувъ ся вечерокъ и
комерсѣ, о якихъ можна
сказати безъ переседы, что
були вѣнцемъ сего вели-
кого торжества. Въ про-
граму вечерка входили спѣ-
вы, бесѣда о Ст. Макара,
театральне представлѣне
двоухъ страйковыхъ обра-
зѣвъ и декламация.

Перша точка програ-
мы — „Задзвенѣмо разомъ
братя“, репродукція оли-
фантского хору подъ про-
водомъ п. Мих. Паздрія,
було дуже старанно выко-
нана, за что нагороджено

спѣвакомъ численными и
довготреваючими оплеска-
ми.

Бесѣда о. Ст. Макара,
(яко друга точка програмы)
выголошена зъ нагоды свя-
та уродинѣ Юрія Вашинг-
тона, яке припадало того
дня, такожъ загално подо-
балася. Бесѣдникъ зъ вер-
вою вказувавъ на прикме-
ты сего великого батька
нашомъ республики, порѣ-
внувавъ его зъ Тарасомъ
Шевченкомъ и зывавъ сту-
пати въ ихъ слѣды на поли
вытревалости, поступу,
борбы, працѣ и любви
рѣдного краю. Лише смѣло,
лише разомъ — кликавъ бе-
сѣдникъ — организуемъ и
берѣмъ ся до дѣла, бо мы
вольнѣи люде на вольнѣй
земли Вашингтона. Ту не
пора дрѣмать!

Теперь прійшло зъ черги
театральне представлѣне.
Складало ся оно зъ двоухъ
образѣвъ — одно-актового
„Въ горничѣй дубровѣ“ и
три-актового „Страйкъ“,
котрий одначе лучили ся въ
одну цѣлѣсть, такъ, что на
спѣнѣ другій образѣвъ бувъ
наче продолженемъ и допо-
вненемъ первого.

Представлено у нихъ жи-
те-буте робучого народа въ
Росіи и Австрій, его зма-
гане до полѣпшеня своеи
долѣ и борбу зъ различны-
ми ворогами та своею тем-
нотою. А ту и тамъ народъ
темный, ту и тамъ понево-
леный.

Въ 3-актовѣй комедіи
„Страйкъ“, пера о. Ник.
Струтиньского, такъ и пе-
ресувають ся передъ наши-
ми очима страшнѣи картины
нужды галицкихъ селянъ.

Авторъ взявъ собѣ за за-
дачу змалювати незавид-
ну долю руськихъ се-
лянъ у схѣднѣй Галичинѣ
передъ великимъ хлѣбороб-
скимъ страйкомъ въ 1902 р.

и знаменито вывзавъ ся
изъ своеи задачѣ. Все вый-
шло якъ слѣдъ, безъ най-
меншого замѣту. Осъ коро-
тенькій змѣстъ комедіи:

Въ селѣ Н. хлопы дуже
бѣднѣи, але починають вже
будити ся зъ просоня. Бѣ-
да лишь въ томъ, что стрѣ-
чаютъ зя зъ многими пере-
понами. Тероризуе ихъ
урядъ, внетуть польскій
верховоды, вызыскеу панъ-
дѣдичъ и жидъ-корчмаръ,
забивають баки попъ-ка-
цапъ и дякъ-хрунь. Вже
здавало ся иногдѣ, что не
буде конца ихъ горю. Въ
томъ появляе ся одного
дня въ селѣ руській ака-
демакъ-агитаторъ и дорад-
жуе, чтобы при помочи
страйку выбороли собѣ кра-
ешу долю. Селяне сходятъ
ся тодѣ на раду до читаль-
нѣ и дѣйсно розпочинають
страйкъ. Тероръ старосты
жандармѣвъ, интрига дѣ-
дича, економа, попа кадапа,
дяка хруня и прочихъ тем-
ныхъ силъ не можуть зло-
мити страйку. Селяне дер-
жать ся добре и выграють
страйкъ. Теперь все змѣняе
ся въ ихъ хосенѣ: дѣдичъ
продаетъ село, дякъ-хрунь
пристае до нихъ и вырѣкае
ся хруньства, жидъ втѣ-
каетъ зъ села, а попъ-кацапъ
такожъ сѣдае макомъ. Се-
ляне святкують побѣду.

Численно зѣбрана публи-

ка слѣдила пильно ходъ по-
дѣй на спѣнѣ и була впо-
нѣ вдоводена такъ самою
штукою, якъ и грою арти-
стовъ. Грали пш. А. Савка,
Мих. Паздрій, Т. Лабовскій,
Д. Хоминъ, Ив. Свала, Йос.
Живанъ, Пет. Мацѣйовскій,
К. Рѣстей, Я. Грабаръ, Г.
Поглѣдъ, И. Предзимирскій,
Л. Гавранъ та Марія Цѣ-
цюра и Марія Мотыль. Зъ
помѣжъ нахъ вызначились:
п. Мих. Паздрій въ роли
паницѣ, п. Теод. Лабовскій
въ роли жида, К. Рѣстей
въ роли жандарма, Я. Гра-
баръ въ роли економа. Пу-
блика прямо одушевляла ся
ними и била энтузіастичнѣй
бравы. — Помѣжъ актами
и при концѣ вечерка слѣва-
хоръ пѣснѣ: „Ой чого ты
почорнѣло“, „Ой три шля-
хи широки“, „Козаченьку
куды йдешъ“ и „Якій то
вѣтеръ“. Спѣвы были такъ
гарнѣи, что публика велѣла
спѣвати собѣ деяки по коль-
ка разѣвъ.

Послѣдна точка вечерка,
декламация „До Основянен-
ка“ була такожъ добре вод-
деклямована черезъ п. Ю-
рія Хилея, почѣмъ розпо-
чавъ ся

Комерсѣ.

Устроило его жѣноче брат-
ство св. Варвары. Членки-
нѣ братства не жалѣли гро-
ша нѣ працѣ и урядили
такъ знамениту гостину, что
американьска Русь не ба-
чила еще подобной. Було
что ѣсти, пити и кому при-
просити.

Въ забавѣ взяли участь
всѣ делегаты вѣча и сто-
роньскій гостѣ, забавляю-
чись охочо при спѣвахъ
и тоастахъ до пѣзной ночи.

Душею комерсу була па-
нѣ Е. Струтиньска, пред-
сѣдательска братства.

Чалый.

Що чувати въ свѣтѣ.

Война на далекѣмъ Сходѣ.

Не маючи спромоги зни-
щити всеи російской фльо-
ты въ Портѣ Артурѣ, ко-
тра стоить подъ охороною
побережныхъ фортѣвъ и не
хоче рушити ся зъ водѣи,
Японцѣ впади на гадку
замкнути еѣ въ заливѣ и
такъ здѣлати нешкѣдливою
для себе. Въ той цѣли у-
жили они такого подѣступу:

Адміралъ Того зарядивъ
дня 23. лютого новый атакъ
на Портѣ Артурѣ и росій-
ску флоту тай подѣ тою
покрішкою пославъ колька
старыхъ парохѣдѣвъ, напов-
неныхъ камѣнемъ и велѣвъ
ихъ затопити въ томъ мѣ-
сци, де входѣ до порту най-
больше звужае ся. Такимъ
робомъ мала бути російска
флѣота закуркована, бо за-
валеныи каналъ дуже тяж-
ко очистити. Росіяне не до-
гадували ся подѣступу и
коли увидѣли ворожѣй ко-
раблѣ коло самого порту,
такъ почали до нихъ стрѣ-
ляти зъ усѣхъ сторѣнъ, что
ажъ море кипѣло. Кулѣ зъ
кораблѣвъ та побережныхъ
батерій лѣтали мовъ груш-
ки и такъ подѣбрали я-

Сей образец представляе Портъ Артуръ съ его фортами, арсеналомъ, російскими кораблями и т. п. На образку видно такожъ uszkodжений въ першій ще битвѣ російскій корабель Ретвизанъ и мѣся, въ котрыхъ затонули 4 японскіе корабль, якими Японцѣ хотѣли загатити каналъ ведучій до порту.

японскіе пароходы, що ти дѣйсно потонули.

Одна частина залози потопленихъ пароходовъ скоропилась на торпедову флоту японську, котра имѣла тарарилила, а друга втопила ся. Японцѣ втратили та кожъ при томъ оденъ торпедовый корабель.

Одѣся показало ся, що намѣръ Японцѣвъ, закоркувати російську флоту, не вдавъ ся. Затоплені корабль не загатили каналу зъ тои причини, що потонули при берегахъ тай то въ томъ мѣся, де каналъ значно розширяе ся. Російскій корабль можуть свободно въѣздити и въѣздити зъ порту.

Дня 25 лютого японська флотъ поновила своій атакъ на Портъ Артуръ, але о пять була водперта по колькагодинной борбѣ. По стьронѣ російскій не було при томъ нѣякихъ втратъ, а втраты Японцѣвъ не звѣстны, бо они все держать въ тайнѣ. Выявило ся ир. що въ морской битвѣ коло Чемульпо, де були знищені російскій корабль „Варягъ“ и „Коріецъ“ втратили Японцѣ оденъ кружлякъ и оденъ торпедовый корабель, але й доси не хочуть признати ся до сего. Атаки японской флоты на Портъ Артуръ повторяли ся по колька разовъ такожъ дня 26 и 27 лютого. Войскові знатоки твердятъ, що ти напады Японцѣвъ е лише маневромъ, якимъ хочуть водвернути увагу врага и замаскувати рухи своихъ войскъ на прочихъ точкахъ.

Надѣя здобути крѣпость водъ стороны моря мабутъ полишила ихъ, тому намагались ся они высадити войско десъ въ окрестности Портъ Артура и взяти его водъ стороны сушѣ. Ту одначе стрѣчаютъ ся зъ російскимъ войскомъ, котре обсадило цѣле побережье и водшрае каждый ихъ нападъ. Вѣсти про высаджене сильного транспорту японского войска на півночь водъ Портъ Артура являють ся неправдивыми. За те высадили Японцѣ сильный воддѣлъ войска въ заливѣ Посіетъ, чимъ загрозили Росіи въ півночній Манджуріи. Заливъ Посіетъ воддаленый водъ Владивостока не цѣлыхъ 90 миль, отже не дуже далека дорога абы Японцѣ не змогли еѣ перейти и заатакувати Владивостокъ водъ стороны сушѣ. А годить ся замѣтити, що Владивостокъ

е въ Азій о много важнѣйшою точкою опору для Росіянъ водъ Портъ Артура. Наколи бѣ они втратили еѣ, такъ тратять цѣле побережье надъ Японскимъ моремъ. Владивостокъ, се столиця російскихъ посѣлостей на далекомъ Сходѣ.

Мѣжъ Гарбіномъ и Владивостокомъ знищено при помочи динаміту 70 миль желѣзничого шляху сибирьской желѣзницѣ. Російскій власти обвинувачують въ томъ дѣлѣ японскихъ шпѣгунівъ, котрі перебирають ся за хиньскихъ робѣтниківъ, абы лише мати нагоду зблизити ся до желѣзничого насыпу и высадити его у воздухъ. Трехъ такихъ шпѣгунівъ зловили недавно козаки, а якъ одѣся показало ся, були они японскими офіцерами, перерезанными за робѣтниківъ. Ихъ поставлено передъ военный судъ и повѣшено. По той причинѣ выдано приказъ, що нѣякій Китаецъ не смѣе наблизити ся до желѣзничого насыпу. Патролюющіе козаки застрѣлили вже колькадесять людей, котрі перестушили приказъ.

НАЙНОВѢЙШІЙ ВѢСТИ

зъ поля войны такі: Корейскій цѣсарь заключивъ союзъ зъ Японією и выдѣлъ приказъ, абы его армія злучила ся зъ японскою. — Се нова грижа для Росіи, бо мае противъ себе нового врага.

Корейскія армія складае ся зъ 17 тысячъ истѣйного войска, зъорганизованого и вышколеного на взѣръ европейскыхъ армій. Першими еи учителями были російскіи офіцеры и подофіцеры. Кромѣ тои арміи мае корейскій цѣсарь 1000 жовнѣровъ прибоной сторожѣ и 2000 жандармовъ добре вытресованныхъ и уоруженныхъ. Не богато вправдѣ, але коли розважимо, що се войско е у своѣй земли и подѣ приказами японскихъ генераловъ, такъ прийдѣмо до заключения, що Японія буде мати зъ него чималу помѣчь. — Сполучена корейско-японская армія вже вырушила противъ російской надѣ рѣку Ялу, въ півночній Корей. Звѣдси донесено дня 29 лютого, що розпочала ся тамъ велика сухопутна битва мѣжъ обома ворожими арміями. Подробиць бракъ. Звѣсно лише, що козаки атакували японскую залозу коло Пинджонъ, але были

водперты. Доносять такожъ зъ Тіенсину, що російскій арміи грозить голодъ и нужда, бо трансибирьской желѣзницею годѣ довести поживы и муніци для 350 тысячъ жовнѣровъ. Поѣзды сеи желѣзницѣ курсують неправильно и пиняво, а на добавокъ лучають ся часті катастрофы, якій здержують цѣлый рухъ. Осъ и 27 м. м. розбивъ ся коло Байкалского озера оденъ поѣздъ, при чомъ погубло богато людей, а комунікація була перервана черезъ кольканайцять годинъ.

Замѣтно, що американскіи міліонеры подпомагають Росію своими капиталами. Сими днями позычило російскѣ правительство 100 міліонівъ долларовъ на кошты веденія войны, въ чомъ е больша половина капиталовъ американского капиталиста Вандербилта.

До часописей телеграфують зъ Токио: Велика битва надъ рѣкою Ялу вже дѣйсно розпочала ся. Зъ обохъ сторѣнь погубло доси тысячѣ людей. Японская флотъ бомбаруе Владивостокъ.

Корейскій жовнѣры при першій битвѣ зѣстали побиты черезъ Москалѣвъ и розбѣглись скоро въ непорядку.

НАЙ говорить, що хто хоче, але въ Америцѣ находятъ ся еще чесніи люди. Доларъ и „бизнесъ“ еще не всѣхъ обезсѣбили. Осъ пр.: Конгресменъ Шафротъ, выбранный до низшой палаты конгресу зъ першого дистрикту въ Колорейдо, заявивъ на онгодѣшній сесіи, що добровѣльно складае свой мандатъ. Дѣйшла до мене чутка — говоривъ п. Шафротъ — що подчасъ моего wyboru дѣяли ся выборы надужития и цыганьство. Именно пофальшовано голосоване въ колькохъ мѣсяцяхъ и дочислено менѣ богато голосовъ, чтобы лишь мене выбрати. Сталс ся се вправдѣ безъ моеи участи и моего вѣдома, та мимо того не хочу засѣдати въ конгресѣ и мати неправый выборъ на совѣсти. Сей крокъ и заява чесного человека здѣлали на членахъ палаты величезне вражѣне и збудили до него загальну симпатію. Етого мѣся займе въ конгресѣ п. Бонінджъ, котрый бувъ такожъ кандидатомъ и мавъ по Шафротѣ наибольше голосовъ.

И скажѣть теперь, чи не

ма чесныхъ людей въ Америцѣ? Польскій шляхтичъ, „шляхотно уродженый“ и высоко-культурный, котрого выбираютъ до австрійского парламенту при помочи багнетовъ, насильства та ошукы, певно не здѣлавъ бы сего.

ДОГОВОРЪ въ справѣ будовы панамского канала перейшовъ дня 23 с. м. въ высшій палатѣ конгресу 66. голосами противъ 14. За договоромъ голосовали все сенаторы зъ республиканской партіи и значна частина демократовъ, а противъ него лишь горстка демократовъ.

Такимъ робомъ пѣкѣнчено торгъ, поладнано все формальности и правительство Сп. Державъ може теперь починати будову каналу.

ВѢСТИ про нападъ американцѣвъ на Сенъ Доминго, подтверждаютъ ся. Военный корабль Сп. Державъ бомбардували [минувшого] тыжня побережье мѣсто Дуарте, котре было въ рукахъ повстанцѣвъ и высадили на берегъ 400 жовнѣровъ. Повстанцѣ были побороны и спонуканы до утеки, пѣчомъ американское войско вернуло опять на корабль. Въ борбѣ погубло колькадесять повстанцѣвъ; Американцѣ не мали нѣякихъ втратъ.

МИНИСТЕРСТВО войны выдало приказъ, абы 3-ий полкъ пѣхоты постоянной арміи Сп. Державъ водплылъ до Панамы, зъ чого пошли здогады, що Сп. Державы хочуть анектувати Панаму, що война зъ Колумбією вже недалека и т. п. Правительственный кругъ у Вашингтонѣ заперечують одначе тымъ вѣстямъ. Говорять они, що перенесенный полкъ буде лише повнити полиційну службу на Истмусѣ и больше нѣчого.

ПЕРШИМЪ президентомъ панамской республики выбрано онгоды д-ра Мануэла Амадора, а мѣстопрезидентами д-ра Паблия Арсомена, Доминга Обольха и д-ра Карла Мендоза. Выборы водбули ся спокойно.

АВСТРІЯ, Нѣмеччина и Росія порѣшили не мѣшати ся въ балканскіи справы на случай выбуху войны помѣжъ Туреччиною и Болгарією. Такъ сказано въ заявѣ трехъ згаданныхъ державъ, яку оповѣщено передъ колькома днями. Болгарія була-бѣ тодѣ полишена сама собѣ и кто знае, чи сильнѣйшій противникъ не поборовъ бы еѣ.

Ходить такожъ чутка, будто-бы европейскій мѣщности обѣщали болгарскому князеву Фердинандову королѣвскій вѣнецъ, наколи вѣнъ своимъ влияниемъ повздержитъ военный розгѣны Болгаровъ. Звѣстно одначе зъ другой стороны, що зъ тои муки не буде хлѣба. Болгары такъ пруть до войны, що не то своего князя, але нѣкого въ свѣтѣ не послушаютъ.

Царъ въ клопотѣ.

За дозволомъ „N. Americana“.

Допись.

Зъ Фредериктавъ, Па.

Русинѣвъ тутъ небогато, але маемо и такъ свое братство, котре належить до Р. Н. Союза. Работа на цѣлѣй околици иде лихо, бо цѣлу зиму стоявъ лѣдъ на рѣцѣ Мононгагела, такъ що тяжко було и на жите заробити. Про бракъ работы многіи люде негодны были приступити до нашего братства и до Союза. Якъ пусти въ ся лѣпше работа — то сподѣемо ся больше членовъ до нашей організації. Недавно тому потовкло на домпѣ ногу одному крайнови именемъ Йос. Чоба. Вѣнъ не належавъ нѣ до братства нѣ до Союза. Въ колька днѣвъ познѣйше потовкло тутъ двоухъ Мадаровъ, одному потовкло руку, другому водорвало палець. Они такожъ не належали до жадной організації. Братя Русины, приступайте до братства и до Союза, бо по невчасѣ поздно каяти ся. Памятаю якъ 5 або 6 лѣтъ тому коло Шамокинъ на Икричу померъ оденъ Русинъ, то еще не было нѣ чоловіка, чтобы помѣгъ тѣло до церкви занести, только о. Констанкевичъ мусѣвъ самъ за хлопамы ходити, чтобы тѣло зъ воза до церкви занесли. И чи то гарно? Для того братя Русины, каждый зъ насъ повиненъ належати до братства и до Союза. Де васъ есть лишь 5 до 10 Русинѣвъ, можете собѣ заложити братство и вступити до Союза. Я належавъ до Союза ще въ Шамокинъ и тамъ закладавъ братство св. Петра и Павла. Коли я водѣхавъ зъ Шамокинъ до мягкого угля вступивъ емъ до другой організації, але мене все сердце болѣло за Союзомъ а теперь дякую Богу, що стою зновъ въ Союзѣ и зъ тымъ братствомъ, котре я тутъ заложивъ. Прому васъ братя Русины, напишѣть до нашего органу „Свободы“ де якъ работа иде, бо у насъ иде лихо то шкода тутъ ити и грошѣ кельтувати. Недалеко звѣдси въ Милсборо е нова майна, але слабо робить, бо нема де угля сипати; на весну будутъ ставляти печи,

може работа ся поправитъ.

Иванъ Петренко.

— НЕМА правила безъ выимки! Въ Дейтонѣ О. померъ богатый фабрикантъ Филипъ Кейферъ въ 120 рѣцѣ житя. Немовъ на перекоръ ученымъ, котри зують, що кава и тютюнь е убійчими для людского здоровья, помершій пивъ шо дня 6 склянокъ кавы и куривъ богато цигаровъ, а мимого того живѣ 120 лѣтъ.

— ВСѢ американскіи дневники пишутъ, що на веснѣ выбухне загальный страйкъ майнеровъ. Се саме подтверждаютъ такожъ проводирѣ углекоповъ.

— ЗЪ АТЕНЪ (Греція) доносять, що патриархъ на жаданія 60.000 грековъ находящихся ся въ Спол. Державахъ, рѣшивъ утворити православне архіепископство въ Америцѣ для Грековъ въ Бостонѣ. Першимъ грецкимъ епископомъ мае бути именованный о. Антоній Параксисъ.

— На всенародномъ вѣчу въ Олифантѣ, Па. зѣбрано на Народный Фондъ \$35.31.

— Хотите, чтобы вашъ грошъ безпечно и скоро были высланы до старого врака, то важъ то зробити John Nemeth, 457 Washington St. New York, N. Y.

Имайте

Френка Пшибишъ (Frank Prybush). Родомъ полякъ, зъ с. Соколь, Горлиць повѣту Галичина. Высокій 5 стѣпъ, набитый, почаромный, мае великы вусы и бородавки на лицѣ. Въ Delancey, Ра, укравъ 21-го Февруара у Мих. Мигалеско \$80.00 а у Петра Миклушъ \$90.00 и утѣвъ въ сторону Питсбурга. Кто его сѣймае достане \$25.00 нагороды. Телеграфувати на адресу: Mike Mihalisko, 37 Delancey, Pa, via Punxsutawney, Pa.

ЕСЛИ на якѣмъ плѣзѣ е васъ лишь 5 Русинѣвъ а хотѣли бы есте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному секретарю S. Jadowsky, Box 7, Jersey City, N. J. а вѣнъ вамъ дастъ близшій поясненя и пришло потребный рѣчи.

Справы „Союза“

Головний Уряд „Р. Н. С.“ за роки 1902—1904.

Головний { о. М. СТЕФАНОВИЧЬ, 619 Carson St., Pittsburgh, Pa.
председатель {
Головний { С. ЯДЛОВСКИЙ, Box 76, Jersey City, N.J.
секретарь {
Головний { АЛЕК. ШАРШОНЬ, 624 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.
касієрь {

Ихъ заступники:
Место-председатель... М. Браччишнъ, NORTHAMPTON, PA.
Заст. секретаря... Вас. Гришко, SCRANTON, PA.
Заст. касієра... И. Глова, EXCELSIOR, PA.

Радні:
М. Турокъ... Priceburg, Pa.
Мих. Пачута... Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодь... Jersey City, N.J.
Мих. Грановъ... McKeesport, Pa.
Андрей Добощъ... Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ... Yonkers, N.Y.

Ихъ заступники:
М. Горбаль, Мих. Югасъ, Е. Кобанъ, А. Валевский, Ник. Добровский.

Контрольна комісія:
о. Н. Подгоренцій, box 31, Jersey City, N.J.
К. Кирчовъ, 140 Essex Str.,
Ив. Гардін, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центовъ на мѣсяць
Союзъ платить 600 долларовъ посмертного за мужа, а 300 долларовъ за жену и другіе запомоги въ разѣ несчастныхъ выпадковъ.

Въ Союзѣ можете убеспечити ваші дѣти за таишій грошъ якъ де инде а посмертне за нихъ достанете бѣльше якъ де инде.

Вѣдѣзвѣ.

В.П. Панове секретарѣ!
Якъ вѣдомо Вамъ, приближаея Головна Конвенція, котра вѣдбудея въ Шамокинѣ, Па. Понеже § 17 статутѣ Р. Н. Союза подѣ буквою в) наказуе, що каждый членъ мае заплатити 25 с. на выдатки Головной Конвенція, проте взымаю Васъ всѣхъ застосоватисъ до повыжшого параграфу и вже зъ початкомъ марта б. р. стягати вѣдѣ Вашихъ членѣвъ по 25 ц. Тымъ самымъ прошу выровнати всѣ залежлы довги за значки Р. Н. С., книжочки платничі и статуты. Особистыхъ, въ той справѣ, листѣвъ, не буду розсилаъ. Информаци, що до выбору делегатѣвъ оголошу познѣйше.

Зъ глубокимъ поважанемъ
С. Ядловскій,
гол. секретарѣ.

УПѢМНЕНЕ!

П. Секретарѣ!
Пригадую § 9 статутѣвъ „Союза“, на подѣставъ котрого члены приступаю до „Союза“ а маючы выше 40 лѣтъ маю до трѣхъ мѣсяцѣвъ по вступленю предложити менѣ жетрику уродженя.

С. Ядловскій.

ПОСМЕРТНІЙ ВѢСТИ.

СИДОРЯКЪ НИКОЛАЙ
членъ Р. Н. Союза вѣд. 35 Whitney, Pa. упокоивъ ся ся 18 фебруара б. р. Небѣщикъ походивъ зъ села Волонецъ, Горицѣ, Галичина а до Р. Н. Союза належавъ вѣдѣ Децембра 1901 року. Вѣчная му память!

Ч. 264. КВИТЪ \$300.00 на три ста долларѣвъ, котрі п. Марія Гочъ отримала яко посмертну запомогу по мужу Григорію зъ головной касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Rhone, Pa. Feb. 2, 1904.
Марія Гочъ.
СВѢДКИ: Андрей Грозьо, Фецеко Ратко, Василь Кушвара, предсѣ., Тамко Гулякъ, секрет.

Ч. 265. КВИТЪ \$3.00 на три доллары, котрі п. Теодоръ Бовальчикъ отримавъ яко додатокъ посмертного по братѣ Томку зъ головной касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Shamokin, Pa. Feb. 1904.
Теодоръ Бовальчикъ.
СВѢДКИ: Антоній Лучковецъ, Філю Кляцъ, Г. Малинякъ, предсѣд., С. Хорошакъ, секретарѣ.

Ч. 244 и 269. КВИТЪ \$500.00 на пять сотъ долларѣвъ, котрі п. Анна Скирпанъ отримала яко посмертну запомогу по мужу Стефанѣ зъ головной касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Yonkers, N. Y. Feb. 9, 1904.
Анна Скирпанъ.
СВѢДКИ: Александръ Трембачъ, О. Вариха, п. едсѣдатель, о. Павло Тимкевичъ, секр.

До вѣдомости членамъ и мѣсцевымъ секретарамъ „Р. Н. Союза“.

1. Тѣлько члены платячі 70 центѣвъ на мѣсяць маюють право доставати „Свободу“ бесплатно.
2. Тѣлько тѣ жены, що платятъ на цѣле посмертне а ихъ мужѣ не належать до „Союза“ мають право доставати „Свободу“.
3. Жадныхъ змѣнъ адресѣвъ вѣдѣ поодинокихъ членѣвъ „Союза“ не принимаемо. Всякій адресы або змѣны адресѣвъ маюють намъ засилати тѣлько мѣсцевы секретарѣ а нѣхто инші.

Редакція.

Рухъ въ вѣдѣлахъ Р. Н. С.

НОВЕ БРАТСТВО
имени Благов. Пр. Дѣвы Маріи заложено ся въ Сауге, Па. и приступило до Р. Н. Союза. Коло заложения того братства погрудивъ ся п. И. Тарбай въ Емайра, Н. Й., за що належить ся ему честь и слава!

Въ мѣсяцѣ Январу приступили до Союза до вѣдѣлау 40. еще слѣдуючі члены.

Григорій Васильковъ
Иванъ Танчинъ
Никола Крайковскій
Гнатъ Дрантуха
Василь Пастухъ
Или Игнатъ

ЧВЕРТЬРѢЧНЫЙ
митингъ братства св. Петра и Павла въ Дупло, Па., вѣдѣлау Р. Н. Союза 61, вѣдбуде-ся дня 13 Марца 1904. Членъ, котрый не поставити ся на сей митингъ заплатитъ 25 центѣвъ кары.

Андр. Цигель, секр.

ЗВЕРТАЮ УВАГУ
тыхъ членѣвъ братства св. Василия В. вѣдѣлау 19 Р. Н. Союза, що выходили на другі плейзы за роботу а мають вже по 3 мѣсяцѣ неплачено, чтобы сейчасъ заспокойли свой довгъ, бо иначе будутъ зѣ спису членѣвъ вымазані а въ разѣ якого нещастя не достануть жадной запомоги. Голоситисъ до предсѣдателя, Михаила Турка, або до секретаря на адресу
Игнатій Лигуъ,
Box 145, Priceburg, Pa.

УРЯДЪ БРАТСТВА

Р. Н. С. вѣдѣлау 58 въ Рашеу, Ра. на рѣкъ 1904 такі: Трифонъ Барна, предсѣдатель, Василь Цагъ, мѣсто-предсѣдатель, Ник. Дамеликъ, секретарѣ, Стефанъ Золякъ, записникъ, Федоръ Качуръ, касієрь, Андрей Мовчанъ, контролѣрь. Братство числитъ 113 членѣвъ. Митинги вѣдбудаютъ ся въ братской гали въ кожду першу недѣлю въ мѣсяци.

Адреса братства:

N. Dzmelyk,
Box 2, Smoke Run, Pa.

МИТИНГЪ

Тов. „Зоря“ вѣд. 69. New York якъ звичайно такъ и на слѣдуючій мѣсяць по першѣмъ въ субботу т. е. 5 марта о 8. годинѣ вечеръ, вѣдбуде ся въ гали 46 Ave A. New York. Понеже заходятъ вати справы до полагоджена протое запрашае ся всѣхъ членѣвъ наложачихъ до Тов. „Зоря“ и Р. Н. Союза, чтобы були присутні на томъ митингу.

А. Гречухъ предсѣдатель,
Ю. Подсодочный секретарѣ.

ЧИТАЙТЕ, БО ДУЖЕ ВАЖНЕ!

Повѣдомляю всѣхъ членѣвъ братства Усп. Пресв. Богородицѣ въ Алеени, Па. вѣдѣлау 56. Р. Н. Союза, що митинги вѣдбудати ся будутъ такъ якъ и перше въ другу недѣлю по першѣмъ. Каждый членъ котрый поблиско, мае ся ставити ся въ гали о годинѣ 1 пополудни, котрый черезъ лѣнивство опустити митингъ, заплатитъ по першій разъ 25. цент. кары. Тѣмъ сходѣтъ ся всѣ и радлюю на добре. Котрі до нашего братства не належитъ, старайте ся, чтобысьте не були якъ вырѣдні. Дня 13 Марца вѣдбуде ся головной митингъ, тожъ котрі не належитъ до нашего братства, то прийдѣтъ а мы васъ приймемо по зниженой цѣнѣ и будете забезпечені, бо о томъ знаете добре, що о нещасте не трудно.

Петро Герляхъ, М. Турковский,
предсѣдатель, секретарѣ.

БЕЗЪ ВСТУПНОГО

буде принимати въ Марцю новыхъ членѣвъ бр. св. Петра и Павла, вѣдѣлау 55, въ Карнегі, Па. Митингъ вѣдбуде ся дня 13 Марца 1904. Кто ще не забезпеченій нехай сейчасъ вступае.

Арс. Патрошъ секретарѣ.

ПОВѢДОМЛЕНЕ.

Вѣдѣлау Р. Н. Союза 45 въ Филадельфіи, Па. запрашае всѣхъ своихъ членѣвъ на митингъ, котрый припадае другою Недѣлѣ по першѣмъ. Митингъ вѣдбуде ся въ домѣ п. М. Довбенка подѣ числомъ 522 South Front Street на 3-омъ флорѣ. Того самого дня припадае такожъ митингъ товариства „Любовь“, котрый вѣдбуде ся такожъ въ выше згаданѣмъ мѣсяци.

ОГОЛОШЕНЕ.

Безъ вступного буде ся приймати въ марцю б. р. до:

1) Бр. св. Петра и Павла въ Jersey City, N. J. на митингу 5 марта вечерѣмъ въ гали школьной а такожъ до філіи бр. св. П. и П. въ Елизабетъ, Н. Дж.;
2) до цѣлого сестр. бр. св. Ольги въ Джерси Ситі, Нью Йорку, Бруклинѣ, Бломфилдѣ, Елизабетъ и Гакенсекѣ.

Кто еще не належитъ, нехай не зволѣкае довше, и нехай приступае до згаданныхъ братствъ.

ОГОЛОШЕНЕ.

Першій разъ вѣдбуде ся Великій Ферь (Томбола) въ Jersey City, N. J. въ гали шко-

ной Sussex cor. Greene St. устроєный на доходъ новой церкви дни 6, 10, 13, 17, 20, 24, 27 марта 1904 о годинѣ 7 вечерѣмъ.

Запрашае ся всѣхъ до якъ численнѣйшой ласкавой участі, а то тымъ бѣльше, що вступѣ вѣльнѣй, а число предметѣвъ до выграня есть дуже велике, тай рѣчи суть цѣнны. Жертвы або рѣчи на ферь прийме зъ подякою
о. Николай Подгоренцій,
88 Sussex Str., Jersey City, N. J.

БРАТСТВО

св. Йоана Хрестителя
въ Олифантъ, Па. в. Союза 3. заложено 1889 року. Числитъ членѣвъ около 400.

Митинги вѣдбудаютъ ся въ мѣсцевѣй русской школѣ кожду першую недѣлю по першѣмъ. Урядъ: Ю. Хиланъ предсѣд., П. Іанжа заступникъ, О. Ковтикъ секретарѣ, Ю. Кретъ заступникъ, Ст. Френчко мол. касієрь, контрольна комісія: о. Н. Струтивскій и М. Паздрій, ошкуну хорыхъ на Олифантъ: И. Гавранъ, на Грасахъ: Ив. Сембратъ, на Антарію П. Челахъ, на Рачу Ос. Вознякъ, капитанъ Д. Лабовскій, Ст. Шкирпанъ заступникъ, господаръ Д. Лепакъ, хорунжій И. Смакула. Секретарѣ „Союза“ М. Паздрій.

Засновуйте читальнѣ.

Зѣ всѣхъ Русинѣвъ, що выѣхали до Америки — наибѣльше число поселилось въ Сполученыхъ Державахъ. С ихъ тутъ 300—400 тысячъ, живутъ менчими або бѣльшими купками и мають ся незле. А однакъ якже бѣльдымъ выглядаетъ ихъ духове жите, якъ мало дбають они о свою власну просвѣту! Немовъ бы жили не мѣжъ культурными людьми Америки, але десь въ темной Африцѣ. Въ старѣмъ краю люде хочъ бѣднѣйшій горнуть ся до просвѣты, закладають читальнѣ и т. п. Ба навить тутъ на безмежныхъ просторахъ холодной Канады заложилось колька читаленъ послѣдними часами; заложилась такожъ руска читальня въ Санъ Франсиско надѣ Тихимъ Океаномъ. Лишь про закладане новыхъ читаленъ у русскихъ колоніяхъ Сполученыхъ Державъ, тамъ де нашихъ людей наибѣльше, щось нѣчого не чути! Чому? Чи байдужность, бракъ енергіи, оспалость, сему причиною? — Если такъ, то треба ихъ чимъ скорше побутисъ и взятисъ до дѣла, бо часъ не стоить, а Русинамъ просвѣты треба такъ само якъ и другимъ народамъ або ще й бѣльше. Тому закладайте читальнѣ, збирайте ея разомъ, читайте, памятаючи на заповѣтъ Шевченка:

Учѣте ся, браты мои,
Думайте, читайте,
И чужому научайтесь,
Своего не цурайтесь.

ОГОЛОШЕНЕ.

Неразъ лучаея, що деякій читателѣ „Свободы“ пишутъ до насъ по рѣчи, якы оголошуютъ рѣжній фірмы у нашѣй часописи. Ввиду сего заявляемо, що жадныхъ рѣчей оголошуваныхъ въ „Свободѣ“ (кромѣ книжокъ) не продаемо а продають ихъ тѣ фірмы и поодинокі люде, котрыхъ адреса подѣ дотычными оголошенями подана. Рѣвночасно заявляемо, що за змѣстъ оголошенъ друкованыхъ въ „Свободѣ“ наша редакція не вѣдповѣдае, бо провѣрю-

ване оголошенѣ съ рѣчь дуже трудна до выконаня, получена зъ великими коштами а неразъ впростъ невозможно. „Свобода“ вѣдповѣдае лишь за свои власній оголошеня.

Читайте дѣти!

Даемо вамъ до рсзвязаня слѣдуючу загадку:

Поставте у каждый зъ девятиохъ малыхъ квадратикѣвъ (squares), котрі понизше бачите, одно зъ слѣдующихъ чиселъ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, але такъ, чтобы кожде зъ тихъ чиселъ було тѣлько разъ написане и, чтобы сума чиселъ находячихъ ся въ трѣхъ квадратикахъ рахована вѣвперекъ, зъ горы въ долину и навскось дала всегда число 15.

15	15	15	15	15
15				15
15				15
15				15
15	15	15	15	15

Розвязку присилайте найдальше до 15. Марца 1904 на адресу:

Svoboda,

R. D. Box 353, Scranton, Pa.

По 15-омъ Марци имена всѣхъ дѣтей, що приплюють добру розвязку будутъ вложены до скриночки и льововані. Дитина, котрой имя найперше буде вытягнене зѣ скриночки достане въ дарунку книжочку „Лисъ Микита“, друга достане „Пригоды Донъ Кихота“ а трета „Оповѣданя для дѣтей“.

НОВИНКИ.

— ЗЪ КАНАДЫ:

Въ Едмонтонѣ, въ высшѣй методической школѣ мѣжъ 50 студентами е 2 Русинѣвъ.

Процесъ о церковь на Beaverlake, Alta, скѣнчивъ ся. Русины уняты процесъ выиграли, але коштовавъ процесъ выше \$2000 а церковь не бѣльше коштуе якъ \$600.00. Царославній заплатили за процесъ ссолоно.

— НЕДАЛЕКО мѣста Ваца въ Калиновѣмъ пустари, на Угорщинѣ, напали невыслѣдженій доси злочинцѣ на почтовый вѣзъ и ограбили его изъ всей готѣвки, що выносила колька тысячъ коронъ. Розбихаки убили при томъ почтового вѣзника Мих. Цилика и роданьского господаря Ивана Сальтера, котрый ѣхавъ на возѣ. Жандармерія не успѣла доси вѣдкрыти злочинцѣвъ.

— ПРИ будовѣ шляху варшавско-вѣденской зельзницѣ въ Росіи лучила ся оногды експлозія динаміту и убила 50 робѣтничѣвъ.

— РАДА громадска въ Мочаранахъ земплиньского комитату, на Угорщинѣ, вѣдслала до школьныхъ и краевыхъ властей ухвалу, що она не хоче мати въ своимъ селѣ нѣякои шко-

ли. Наші дѣти, сказано въ ухвалѣ, будутъ досить худры и безъ школы, якъ бу-ли ихъ дѣды и прадѣды, а мы такожъ обѣдемъ ся безъ науки... Чи не глупо? Угорскій часописи, константучи сей фактъ замѣчаютъ, що дурнѣйшой рады громадскою нема имѣвѣрно въ цѣлой Угорщинѣ.

Годити ся добавити, щѣ сего Мочараны числитъ 625 жителѣвъ, мѣжъ котрыми лишь 109 вмѣе писати и читати, а заселене переважно черезъ Русинѣвъ. Инша народность не ухвалила бы мабутъ чогось подобного....

— **НОВЫМЪ** президент. Швайцарія на р. 1904 выбрала Р. Комтеса, радикала, а мѣсто-президентомъ Рупшета. Новый президентъ родженій 1847. р. въ Ли Саню, въ кантонѣ Найенбургѣ, а школы кѣнчивъ въ Парижі и Гайдельбергу. Въ 1875. р. розпочавъ свою карієру, яко слѣдчій судія, а рѣвночасно бувъ покликаный до рады кантональной, де швидко зазначивъ свои радикальні погляды и ставъ проводирѣмъ сторонництва. Вѣдѣ 1875 р. членъ народной рады, а вѣдѣ 1899 р. союзного парламенту Швайцаріи. Его головною заслугою е введе-дене загального обезпеченя швайцарскихъ горожанъ на случай недуги або калѣцтва. Бувъ такожъ министромъ правосудія и полиціи, а опѣсля заряджувавъ выдѣломъ зельзницъ и почтъ, фінансовъ и цла, де такожъ прислуживъ ся рѣдному краеву. Зъ похождения е Французомъ.

— **ДРУКАРНЮ** „Церковной Науки“ органу деякихъ угорскихъ священіковъ продано въ Johnstown, Pa., на ліцитаціи.

— **ТЕЛЕГРАФУЮТЬ** зъ Китаю, що въ Гоангто, провинці Шантунгъ, перервала ся морска гать а море залило цѣлу околицію. Вода знищила всѣ побережній села; колька сотъ людей втопило ся.

— **МИНУЛОГО** тыжня арештовано въ Кечкеметѣ на Угорщинѣ дръ Горвата, посла до угорского парламенту за численній ошуства и спроневереня. Гарный посоль...!

Календарь

Р. Н. Союза
на рѣкъ 1904.

се така книжка, котру не лишь каждый членъ Союза, але каждый американскій Русинъ повиненъ мати.

Въ Календарі Союза кромѣ многихъ позиточныхъ и цѣкавыхъ рѣчей найдете такожъ 20 прекрасныхъ образковъ.

Цѣна лишь 25 центѣвъ. Календарѣвъ безъ грошей не высылаемъ.

ПОВѢДОМЛЯЮ
всѣхъ кому на томъ залежить, щѣ адреса секретаря вѣдѣлау Р. Н. С. 59 в
John G. Fagyniak,
Trauger, Pa.

ДЕ 6?

Антонъ Квочна, въ Ясони, Горлицкого повѣту, самотный, около 37 лѣтъ, высокаго роста. Остатки на часахъ бывъ на Монсентъ, Па. Прошу ласково повѣдомити

Dmytro Pelesh,
Singer, Nimick & Co., 34 Ward,
PITTSBURG, PA.

ДЕ ЕСТЬ

Мой братъ Василь Лабикъ, 30 Святыхъ великихъ, пов. Ясло, въ Галичинѣ. Три роки тому прѣхавъ до Америки. Пошукую его въ важномъ интересѣ:

John Labik, New Derry, Pa.

ДЕ ЕСТЬ

Анна Лабикъ, сестра Василя и Ивана Лабикъ. Прѣхала до Америки передъ 10 роками; мешкала въ Кливлендѣ, Огайо. Кто бы о ней зналъ, нехай менѣ напише.

John Labik, New Derry, Pa.

ВСЯЧИНА

ГРОЗНА ПЕРЕСЫЛКА.

Начальникъ почтового уряду въ Флечертанъ, въ Англіи, замѣтивъ, что въ одной пачкѣ, адресованой до когось зъ мѣщанъ, чути якийсь дивный гукъ та шепѣтню. Догадливый начальникъ подумавъ, что се нѣчтого иного лише некольнѣ машина, выслана анерхистами для знищеня Флечертану. Тому вѣнь не доручивъ посылки адресатови, але екликавъ громадску раду на засѣдане, абы въ еѣ приеутности отворити пакетъ и стати тимъ славнѣйшимъ спасителемъ мѣста. Коли рада зобрала ся, начальникъ почты зъ всякою осторожностію водпечатавъ пакетъ и дрожачими руками почавъ его розвивати. У внутрѣ пакета шумѣло и гудѣло якъ въ улю. Начальникъ и радні ажъ стрясли ся збѣ страху, коли вкѣнци мѣж паперами найдено деревляну коробку. Начальникъ поглянувъ ще разъ на радныхъ, неначе бы надходила его послѣднѣ година и вкѣнци звачивъ ся отворити коробку. Зъ середины зашумѣло, забренѣло и рѣй пчѣло напавъ на радныхъ та почавъ жалити ихъ болѣсно. Заки радні зворѣятували ся въ ситуаціи, вже болѣшность зъ нихъ мала популяріи руки и лица водѣ укушения напрасныхъ комахъ. Що стало ся дальше, не знати, але мѣсто спасло ся водѣ нехибною заглады...

ЦѢНА ЖѢНКИ У РОЗЛИЧНЫХЪ НАРОДѢВЪ.

Часописъ „Review Ma'the“ замѣстила статью, въ якѣшодано цѣны, плаченіи за жѣнку у рѣжныхъ народѣвъ. Въ томъ цѣннику Европы не узглядѣно, бо, якъ звѣдено, у „цивилізованныхъ“ народѣвъ родичѣ дѣвчины доплачуютъ ще до своєї любви дочки, абы лише еи кто хотѣвъ брати, а высота доплаты мѣрится ся послѣ красы дѣвчины и становича еѣ судженого. У дикуновъ подѣ тимъ зглядомъ справа стоить далеко простѣйше и яснѣйше. Въ Грандѣ гарна дѣвчина коштуе чотыри воли, коробку патронѣвъ и шѣсть еголь. Часомъ курѣ дѣвчатъ спадае и тодѣ можна набути жѣнку за дешевше, прим. подорожничъ Вильтонъ набувъ гарну жѣнку за шѣсть поросать. У калифорнійскихъ

людоѣдѣвъ жадають за дочку подѣ лѣкты цестрой матери, а коли дѣвчина дуже гарна и проворна та умѣе робити жолудовый хлѣбъ то жадають и цѣлый лѣкоты. Кафры цѣнятъ дѣвчину безъ огляду на еи виглядъ, водѣ двоихъ до десяти коровъ. У Самоѣдѣвъ платять ся за жѣнку шкурами оленѣвъ послѣ umowy, а у Индіи цѣвъ дѣвчина коштуе 10 рѣсовъ и одного рупія. Въ Туркестанѣ цѣна жѣнки выносивъ водѣ 5 до 20 штукъ рогатой худобы, а убогий Туркестанецъ воддасть свою дочку и за одну безрогу. На островѣ Тилоръ платять ся за дѣвчину оденъ слоновый зубъ; на островахъ Фиджі выстарчае зубъ дика. Въ Униоро можна взяти жѣнку на сплату ратами, але жѣнка стае власностію мужа ажъ по выплатѣ послѣдней раты. У дикуновъ въ Манчонѣ купуе ся жѣнку за двѣ сиріи шкуры оленя. У богато племенѣ Африки, Азии и Америки мужъ черезъ колька лѣтъ водробляе свою жѣнку у тестя.

ВЫНАХОДНИКЪ ТЕЛЕФОНУ.

Загально уважають вынаходникомъ телефону Американца Грагатамъ Бела та на дѣлѣ вынайшовъ сей приладъ Нѣмецъ Филиппъ Райсъ зъ Гайнзавенъ. Теперь якъ разъ минуло 30 лѣтъ водѣ його смерти. Райсъ, пекарскій сынъ бувъ сироту субъектомъ въ складѣ фарбъ, а водтакъ учителемъ та займавъ ся дуже прилѣжно наукою физики. Першій телефоничный приладъ свого вынаходу представивъ на засѣданю физичного товариства въ Франкфуртѣ 1860 року. По улѣпшеню приладу демонструвавъ його у друге на зборахъ природописцѣвъ въ Гиссенѣ дня 21 вересня 1864, але проти Райсови выступивъ проф. Погендорфъ, а вѣнь самъ мавъ за мало сприту, щобъ осягнути який практичный выслѣды изъ вынаходу. Изъ той причины про вынаходъ забуто, хочъ його описъ подали часописи и подруччій физики. Правдивого вынаходника пригадали собѣ люде ажъ тодѣ, якъ Бель улѣпшивъ Райсовый вынаходъ и водповѣдно выкориставъ до практичныхъ цѣлей. Нѣмецке правительство вызначило Райсовѣ сѣмѣ емеритурѣ. Сей его оригинальный телефонъ находить ся въ почтовомъ музею, въ Берлинѣ.

СМѢШНЕ.

ПСУЕ „БИЗНЕСЪ“.

— Скажи менѣ, товаришу, Чого конь Максима На самоходѣ поглядае Такиими очима Нате зѣсти его хоче Або поломати? — Чому? чому? якже тобѣ Маю се сказати? Самоходѣ е суперникомъ Конячого роду: Самъ рушаеся, людей возить Въ слоту чи погоду И такъ коняма псуе „бизнесъ“, Що годѣ имъ жити, Тому его й конь Максима Не може любити...

Есте жертвою подвизокъ?

Коли такъ, хочъ, абы вы прѣшли порадовити мене перше, чимъ же больше грошей выкинете на подвизки и обманчивы лѣки. Се васъ не буде стоить анѣ цента, а порадовити спеціалиста, который вже тысячѣ киловохъ особѣ вновѣ выльчивъ.

Тамуйте. — Безъ огляду на вашъ сумный досвѣдъ зъ иншимъ лѣкованемъ, я таки докажу наглядно, що не лишѣ дамъ вамъ полекшу, але зовсѣмъ выльчу зъ пропущенныи мѣсяцъ.

Хемично-Электричныи способъ.

Належу до тыхъ не многихъ спеціалистовъ, котрі ругать за выльчене. Мой рекордъ выльченыхъ нересвѣдчитъ каждого, що може мати довѣре до мене. Моя метода перевышла кождый вынаходъ на поли медицины и госяи ранъ въ послѣднихъ 50 рокахъ.

Читайте сесе:

Выльченый рѣзнякъ.

Поважанный Докторе О'Мали! Повинность спонукую мене взяти за перо. Въ нашѣмъ мѣстѣ а богато особѣ, навѣщенихъ недугою, ява й мене мучила, безъ надѣи на выльчене. Ягъ-бы не вы и не ваша помощь, буть-бымъ калѣкою, безъ силъ до прада. Мучила мене и добивала грозна пропущенна, та теперь, завдяки вашому знаню, и зовсѣмъ выльчеченъ! Пропую зпавъ, а навѣтъ тяжко дивити. Подякины вже воднесенъ, бо не потрібны менѣ до извого. Чую ся щасливимъ и до смерти буду вамъ вѣднати за се.

WM. PATTERSON,

рѣзнякъ зъ Armour & Co. Branch House, Wilkes-Barre, Pa.

Моею методою кожда особа може выльчитися водѣ надсажденя безъ грѣшной операции и перепонъ въ праці. Могу представити васъ многимъ особамъ, що були мною выльчени, а котрі не жадають собѣ, абы ихъ подяку прилюдно оголошувати.

Подвизки не выльчатъ пропущенныи.

Дрѣ О'Малией

Главный офісъ, де бесѣдуе ся славянскою бесѣдою е на 158 S. Washington Str. y Wilkes-Barre, Pa. Філіальны офісы (де вправивъ тѣварѣ лѣчать недужихъ моимъ чудеснымъ Хемично-Электричнымъ способомъ):

Scranton, Pa., 134 Washington Ave.

Philadelphia, Pa., 1409 Arch St.

По календарю выльчючки о лѣчено пропущенныи пшѣтъ до Wilkes-Barre, Pa. Шлемо ихъ даромъ.

Хочешъ читати децо веселого и насмѣяться?

Купи собѣ „Комара“.

Три старіи рѣчники коштують лишѣ \$3.50.

Оденъ рѣчникъ \$1.25.

Хто хоче доставати „Комара“

„Комара“ що два тыжднѣ черезъ одежъ рѣкъ, нехай заплѣ 2 доллѣры на адресу:

„Комар“,

ул. Собѣщины ч. 8.,

Львовѣ, Austria, Galicia.

Тамъ можете достати такожъ слѣдуючій книжки:

Календаръ „Ксмара“ на рѣкъ 1903 . . . 15ц.

Календаръ „Комара“ на рѣкъ 1904 . . . 25 „

Новомодный Спѣваникъ 20 „

Деканы зъ горѣ . . . 15 „

Лишь 4 доллѣры и подѣ коштуе на рѣкъ

„Литературно-Науковий Вѣстникъ“.

Выходитъ, що мѣсяца великими книжками що мѣстять въ собѣ около 200 сторѣнь друку. Кождый интелігентный Русинъ въ Америцѣ повиненъ бути предплатникомъ „Литературно-Наукового Вѣстника“.

Предплату можна высилати до редакціи „Свободы“

або впрѣсть до краю на адресу: Литературно-Науковий Вѣстникъ, ул. Чарнецького 26, Львовѣ, Galicia, Austria.

КНИЖКИ

ПО ЗНИЖЕНОЙ ЦѢНѢ!

Антоній и Клеопатра	75
Возвѣтъ Генриель	75
Метеллини	50
Мой измарагдъ	100
Материалы до украинско-русской этнографии (3 томы) по	100
Монографіи Костомарова	50
Манифестъ коммунистичной партіи	25
На добродѣйный цѣли, комедія	25
Нетъ	25
„Наука“ рѣчникъ зъ 1878 р.	3.00
Ориси	5
Партианъ политика и мораль	25
Старый Фрему	10

(Дальше буде.)

Повышши книжки маємо только въ одномъ або двоихъ примѣрникахъ, длятого просимо замовляти сейчасъ.

Сѣ книжки, котрі понизше списаны можете всегда достати!

Американскій шляхитчъ	15
Абу Касимовъ калѣдъ	30
Апостолы и Евангелія	35
Библия мала	30
Всесла книжочка зъ образами	30
Велика исторія библийна старого завета	100
Велика исторія библийна нового завета	80
Де що про звѣрята	30
Друга китичка для малыхъ дѣвчатъ	10
Дослѣды зъ поля статистики	10
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що зъ исторіи російской православной місії въ Америцѣ	10
Дорога до свѣдѣности	10
Евсѣй Котляревского	50
Записки школяра	20
Журавль	15
Колѣды	20
Карбы	25
Календаръ „Союза“ (1904)	25
Казна про жада	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Малый Робинзонъ	10
Марія	10
Микола Палинъ	10
Микола Костомаровъ	5
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинѣвъ	15
Оповѣданя для дѣтей	20
Оповѣданя Стороженна	10
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя С. Макара	15
Псаломсѣвъ	40
Пригоды Довѣ-Кихота	40
Повѣсти Федьковича	20
Про водступниъ водѣ рос. православныи	10
Павуки та мухи	2
Псалтирь меньшій	100
Pid Krestom	100
Понуса	10
Розмова Поляка зъ Русинѣмъ	10
Рыболовы, оповѣданя Ковалева	75
Ревизоръ зъ Петербурга	30
Русскій страйтъ	10
Руско-английскій Словарецъ (переводъ зъ Англ.-русск. Провѣднѣ)	20
Руско-английскій Провѣдникъ	50
Русины припѣвской епархіи	35
Страйтъ и Бойкотъ	10
Судный день	50
Словаки чи Русинѣ?	25
Стежечка въ рай	50
Тарасъ Шевченко	15
Тымыко Гаврилюкъ	15
Читанка друга	25
Читанка третѣ	40
Читанка четвѣрта	50
Шкода	20
Яблочникъ, комедія	15

(Дальше буде.)

Замовляйте только тѣ книжки, котрі бачите въ послѣднемъ числѣ „Свободы“.

Всѣ попередній списы и цѣнники книжкохъ суть неважныи.

Зъ замовленнями посылайте и грошѣ.

Нашѣтъ выразно.

Замовленъ на суму менчу якъ доллѣра не принимае ся.

Почту мы оплачуемо.

Адресъ:

SVOBODA,

Box 353, Scranton, Pa.

Кожде братство

повинно мати книжку для опѣкуна хорыхъ, одну або больше, для записованя коли, хто захорувавъ и якъ довго бувъ хорый. Таку книжку можете достати въ Ред. „Свободы“. Одна коштуе доллѣра. Грошѣ присилайте напередъ.

SVOBODA

Box 353, SCRANTON, PA.

— Хотите безопасно и скоро захвати до старого краю, або спровести родину въ краю, купѣть собѣ шифартъ водѣ John-a Nemeth-a, 457 Washington St. New York, N.Y.

С. М. НАТНАWAY,

агентъ водѣ огневой асекураціиной компаніи.

Колентустановъ грошѣ за рентъ. Мае два дома до ренту на Race str., три дома на продаж на Hill str., дома до мешканя або на продаж на Blakey, Olyphant, Pa.

Цѣна дуже низька.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ
ЮЛІАНЪ ЧУПКА,

—адвокатъ,—
3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Его офісъ въ Scranton, Pa. а на 303 Spruce Str. Але до Скрентонѣ прѣхивае только кождого поведѣла и четвѣрта водѣ годины 6-ои до 8-ои вечеромъ.

Всѣ справы американскій въ повѣтахъ: Люсерне и Ланована.

Хто має справу грунтовой, або хоче водоброти грошѣ або спадокъ въ старомъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вѣнь бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правій паперы и повномочія.

КУПУЙТЕ!

КНИЖОЧКИ для записованя мѣсячной колекты и другихъ жертвъ на вашу школу, церковь, плебанію и т. д. Можете ихъ достати по цѣнѣ 7 центѣвъ за одну. Таки книжочки повинна кожда парафія роздати своимъ членамъ. Кождый парафіянинъ повиненъ мати такую книжочку, тогды буде знати, що тѣ грошѣ якіи вѣнь заплативъ на церковь и т. и. ему не пропадутъ.

БЛАНКЕТЫ на метрики хресту, вѣнчаня и похорону по цѣнѣ 2 центы за штуку.

БРАТСКІЙ опѣкуны хорыхъ повинни мати книжки для записованя коли кто захорувавъ, на яку слабѣсть и т. д. Одна книжка коштуе одного доллѣра.

— SVOBODA, —
Box 353,
SCRANTON, PA.

ЧАРѢДѢИНА МАШИНА.

Ось вамъ чудесный вынаходъ. Цѣна 50 центѣвъ.

Сѣ чудесна машина водповѣдае на всякій пытаня такъ скоро, мовъ жива. Она такъ урядлена, что скаже вамъ вашу будучность, але же васъ нечастье, якъ вамъ подѣ въ торговлю, любовь и пр. До неи можете говорить, мовъ до живого, позаякъ водповѣтъ вамъ сейчасъ черезъ приправленный рѣкъ. Гукъ вашихъ губъ и голосу приноситъ чудесну водповѣдь. Все те урядлене на основѣ науки. Безлѣтъ смѣху можъ мати зъ нею въ товариствѣ, а навѣтъ легко заробити грошѣ.

Коли хочешъ знати, яка же тебе доля, чи оженишь ся або подѣшь за мужъ, чи мужъ або жена любить тебе, такъ посылай чудесной машинѣ а она на все водповѣсть. Машина зроблена зъ никлю и е такъ сильна, что можешъ мати еѣ цѣлые жыте. Продаемо такожъ машини до друкованя, книжки, розличного рода товары, водзакки для братствъ, печатки, прапѣры и т. п. Каталогъ шлемо даромъ. Грошѣ посылайте черезъ „Мониторъ“ або въ реджістрованѣмъ лѣствѣ. Посылку вынаше доллѣра принимаемъ въ 1-центовыхъ значкахъ почтовыхъ.

JUDICIOUS ADVERTISING AGENCY, CHICAGO, ILL.

ПЕРША РУСКА БУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA.

Михайла М. Югаса

314 THIRD STREET

Хочешъ купити добре мясо, Шинку чи смаженихъ ковбасъ, Не грати брате грошей и часу, Лишь пытай ся, де butcher Югасъ.

Вѣнь всѣмъ мясо мѣсо, Зъ людими красною рожицею И поруски, по словесниамъ, По авіаніи и по польскиамъ.

Зъ него Русинѣ, butcher славный, Къ доброй справѣ всегда справный, За русскій народъ крѣпко стоить, Вражды людской ся не боить.

Томъ Русинѣмъ треба знати, Шо его тре подпирати; Кресно зважитъ, въ папѣръ запануе, Бучерня чиста, ажь са серпе радуе.

Мы, Русинѣ не жалуюмо, Вѣнь Югаса все мясо купувати будемо, Бо вѣнь у Scranton найлѣпше мясо мае, О томъ кожда дитина навѣтъ добре знае.

Томъ мий брати, нѣкуда ся не волочѣтъ, До найлѣпшой butcher до Югаса ходѣтъ, Добре, тано, справедливо, Чисто, смачно и утивно!

38

ДАРѢМЪ 24 хорошихъ и цѣнныхъ предметѣвъ.

Хто собѣ заорѣруе нашу красну никлювую годинку, котру вырабляе одна зъ найлѣпшихъ фабрикъ и есть выпробована и гарантована на 20 лѣтъ, такъ, что можъ ся ровнати 30 долларѣвымъ годинкамъ и поплѣе намъ за неѣ и за гарный позолочуванный ланцуюшкъ \$2.50 — то мы ему зашлемо вразѣ зъ годинникомъ и ланцуюшомъ слѣдуючій предметы зовсѣмъ даромъ: 1 знамениту корольску шведску брату цѣны \$2.50. Добрый кшенковий нѣмъ за 40 цент. Позолочуванный перстень цѣны \$1.00, 1 брилантовый гузикъ за 60 цент., 12 гарныхъ бѣлыхъ хустинокъ за \$100, 24 аркушѣвъ листового паперу и ковертъ за 10 цент., 1 пару спинокъ до маншатѣвъ за 50 цент., позолочуванныи спинки до сорочки за 50 цент.

Сѣ рѣчи будемо высылати даромъ лишь за короткій часъ, прѣтѣмъ сѣ замовленнями. Пшѣтъ на адресу:

Ch. I. Karoun Co., 1016 Collins Str., Joliet, Ill.

JOHN J. CAMPTON
Католицький похоронникъ.
Вынаймае тано керпѣ
— ту и на околицю. —
410 WEBSTER STR., - SHAMOKIN PA.

ГАВРИЛЪ МАЛИНЯКЪ
WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Масе застѣды на складѣ свѣже,
добре пиво въ великихъ и малыхъ
бочкахъ въ наилучшихъ броварѣхъ,
горѣлки и ликеры пайльшого гатунку.
Братя! замовляйте у свого!

РУССКІЙ КРАВЕЦЪ
Въ Шамокінъ, Па. мешкае
русскій кравецъ
ПЕТРОВЪ КУЗМИЧЪ
425 N. Shamokin str.
Робить вѣтъ всѣляк
убраня мужеск
складно и дешево.
Хто у него замовить
убраня, явколи того
не пожагу.

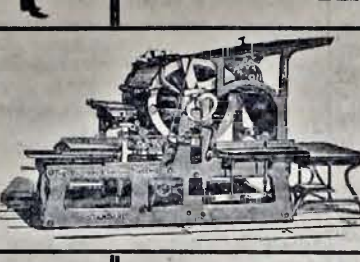
СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.
Хочешъ выпити гарненько?
Запытайся де Митренко;
Готель, виску, пиво масе,
Повня слянки доливасе.
6 цигара, е и галя
На мѣтані, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодо цѣвасе, —
А що выпешъ, то знай брата,
Піде дальше, якъ у паты!

ОДИНОБІЙ РУССКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.
Каждый Русскій мамчій яку небудь
потребу въ Нью Йорку, чи въ околиці,
повиненъ вступити до того готелю, бо
тутъ достане найдоровшій и найтаншій
напитки всякого рода и пораду, де най
лучше ку-сти шифкартъ.

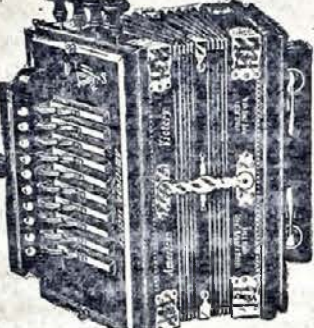
Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)
СПЕЦИАЛИСТ
СЛАБОСТЕЙ
ЖІНОЧИХ,
ДИТЯЧИХ
І ВЕНЕРИЧНИХ.
Жеяя при порождѣнають
особливої опіки.
Офіс: 227 N. Shamokin Str. } Телефон
SHAMOKIN, PA. } Nr. 1673

Юліанъ Копистанскій
(JULIAN KOPUSCANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.
Перворядный салонъ ру-
скій. — Нилѣппій напитокъ
можно ту достати, якъ: пи-
во на шкляйки и бутельки,
вина розмаитого гатунку,
горѣлки досковали, цигара
дуже добры.
Спытайте Братя Русскы до свого брат-
чика Юліана!

BENEVOLENT Society.
ORGANIZED FEB. 1888
ROCHESTER, N.Y.
Выробляє братс-
кі машлѣ, шапки,
годынавы, хоругвы,
униформы.
Цѣнникъ и проб-
ы выслать даромъ.
Можете писати до насъ по русскі, сло-
вѣнскі або польскі.
R. H. Morgan, 23 N. Main str.
SHENANDOAH, PA.

Друкарня „Свободы“
ВЫКОНУЄ:

ТИКЕТЫ, на пікніки, базъ,
выправы, представлєня,
ПАПЕРЫ листовъ,
КОВЕРТЫ для братствъ и
поодинокихъ людей,
СТАТУТЫ братскі,
КНИГИ параф. и братскі,
КНИЖКИ колекторскі, брат-
скі и т. п.,
ПЛЯКАТЫ,
ЦИРКУЛЯРЪ
и взагалѣ всѣ работы друкарскі
!!!СТАРАННО, ТАНО И НА ЧАСЪ!!!
АДРЕСЪ: **С В О Б О Д А,**
BOX 353, SCRANTON, PA.

ИВАНЪ ГЛОВА
JOHN GLOVA (POSTMASTER)
— ВЪ —
Excelsior, Pa.
ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.
Всякій потрібнй рѣчь до житя, якъ такожъ
можно купити убраня майнерскі и звичайнй.
Посылає такожъ грошѣ до всѣхъ частей
свѣта, скоро, тано и безопасно.
Продає шифкарты.
Не вѣдъ нынѣ вже знають люде солідного
Ивана Глову.

ГАРМОНИЇ!
Найлѣппій, найсилнѣйшій и най-
таншій гармоніи можете достати у
мене. — Пишѣть по великій дѣл-
никъ зъ образками, въ котрыхъ
найдете машинки до друкована,
годинки, що кукають и грають,
гуслѣ, басы, клярнеты, краєвій фай-
ки, братвы, печатки и много дру-
гихъ новыхъ и потрібныхъ рѣчей.
S. KELTONIK, PUNXSUTAWNEY, PA.

Одень зъ наибѣльшихъ
броварѣвъ въ
Америцѣ.
ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПО-
СОБЪ, ВЕЗЪ ВСЯКИХЪ
ПРИМѢШОКЪ.
Хто лишь разъ по-
коштує сего пива, то
иншого вже не хоче
пити.
Голова вѣдъ него
нѣколи не болить,
бо єсть здорово и по-
живно.
НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО
ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.
E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.
Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

\$5-ый цѣсарскій ЕЛЕКТРИЧНЫЙ ПОЯСЪ за 1 доллара.
Шобы впровадити нашъ \$5.00
Цѣсарскій Электричный Поясъ
спродамо въ протягу слѣду-
ющихъ 30 днѣвъ 10.000 сикъ
поясѣвъ по незвычайно низь-
кой цѣнѣ с. е. по 1 ДОЛ.
ЛѢЧИТЬ ПОДЧАСЪ СНУ. Руматизмъ, нерве ослаблене, хоробы сердца,
остре переходжене, диспепсію, хоробы печѣнокъ, боль въ грудяхъ,
боль головы, грипъ, хоробы почекъ и желудка, слабости жѣночѣ, боль
въ крижахъ и т. п. УСУВАЄ БОЛЬ ВЪ ПРОТЯГУ ОДНОГО ДНЯ. Тысячъ
людей вылѣченыхъ кожного дня. Больше якъ 4.750.000 людей уживає
ихъ нынѣ. ПИШѢТЬ ДНЕСЬ и залучѣть \$1.00 а мы пошлемо вамъ
поясъ и оплатимо пересылку.
C. J. Karoun, Co., 1016 Collins Str., Joliet, Ill.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНИЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ltd.
— ВЪ —
SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.
Наибѣльшій русскій компанічний сторъ въ Аме-
рицѣ. Заложений ще въ роцѣ 1889, а теперь
побѣльшеный, украшенный и на ново
урядженый. Новый дѣмъ великій,
красный, котрый компанія ку-
пила 1896 року за \$18.000
доказує, що може ком-
панічна работа. — Вѣсь ро-
зумнй Русскы належатъ до тои
компаніи, купують зѣ свого власно-
го стору значить, спомагають самыхъ
себе. — Мѣсячно обертає сторъ сумою \$5,500.00
Заряджуютъ нимъ:
Н. Габура, М. Колодѣй и М. Пелякѣ.

SOCIALISM is the coming issue in politics.
You may be for it or against it, but in either case
you need to understand it, and so you need to read
The International Socialist Review
Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a
three month's subscription and a copy of Social-
ism and Farmers. No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers.
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

МАСШЪ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONRAD LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.
оправляе книжки всѣлякого рода, хочъ
бы якъ розтрєсенъ. Такожъ робить кни-
жки для братствъ, церковь, бизнесменѣвъ
и т. д. За роботу хварауєтѣ.

ЧОГО ТЕРПИТЕ?
ЧОМУ СЯ ТРАПИТЕ, КОЛИ ЛЕГКО МОЖЕТЕ ВЫЛѢ-
ЧИТЬСЯ ИЗЪ СВОИХЪ ХВОРОСТЕЙ?
Прочитайте собѣ низше наведенны подяки, котрыи
писали люди дякуючи Проф. Д-рѣ Е. С. Коллинсови
за сохранєніє сзоего здоровья. Подѣбныхъ подя-
кованій має онъ дуже много, но задля брану мѣ-
сця, неможемо всѣхъ помѣстити.
ПУБЛИЧНЫИ ПОДЯКОВАНІЯ.
Многоуу. Проф. Коллинсъ!
Дуже бы мене тѣшило щобы
сте изволили приняти тыхъ мо-
ихъ нѣскольکو злѣвъ при доб-
ромъ здоровьї. Доношу вамъ,
що по ужитю вашихъ лѣковъ я
чувствую ся цѣлкомъ здорова, не
чувствую уже болѣзни въ тѣлѣ,
маю добрый аппетитъ зъ всѣмъ
вѣсьмъ спокойна. Ваше глубокое знаніє въ лѣченіи
тяжкихъ болѣзней поручаю вѣсьмъ нашимъ крап-
камъ.
Съ почтєніємъ
Анна Обештеръ,
Pottstown, Pa.
374 Aple Street.
Пов. п. Проф. Коллинсъ!
Якъ вамъ вѣдомо, терпѣлѣ я
больше якъ два роки на заворотѣ,
гука въ ушахъ и слабый слухъ
а лѣкарѣ котрыи мене лѣчили,
сказали менѣ що весь мой нерво-
вый системъ єсть збоисутый. Я вы-
далъ много грошей на докторѣвъ
и лѣки, але болѣзнь не уставала.
Я удалъ ся до васъ п. Проф. Коллинсъ и заравъ по
першихъ лѣкахъ хворѣсть устала и могу спокойно
працювати. Дякую сердечно за вашу помѣчь и
услугу.
Матвій Зугенцѣ,
Box 123, Bellefonte, Pa.
53 E. Main Street,
1210 Garden Street.
Нобокен, Н. Дж.
Высокок. Проф. Д-рѣ Коллинсъ!
Майже одѣтъ рокъ лѣчили ме-
не нѣны докторы на гостецѣ але
менѣ непомогли и ужемъ ся гото-
вилъ на смерти. Я немогу вамъ
досыть подякувати за тоє добро-
дѣйство яке вы менѣ преуказали,
зъ такъ важной и надѣ мѣру
болѣзной слабости.
Пріймѣть хотѣя ширин подяки!

Лѣкаря найлѣпше хвалѣть подяки и свѣдоцтва нимъ выздоровленныхъ людей.
ПРОФ. Е. С. КОЛЛИНСЪ достаетъ що день больше лѣтѣвъ, въ которыхъ дяку-
ють ему выздоровленные пациенты. Здоровле єсть правдивымъ щастємъ! Проф.
Д-рѣ Е. С. КОЛЛИНСЪ єсть извѣстный каждому и славный на цѣлый слѣтъ
лѣкарь, котрый умѣе и тамъ щастіє и блаженство привернути, где уже другиі
лѣкарѣ стратили цѣлкомъ надѣю на выздоровленіє пациента. Онъ говоритъ,
що причиною смерти много людей єсть застарєніє и занедбаніє слабости. Належи-
тѣи лѣки, рѣшуче познаніє слабости и добре захованіє лѣкарскихъ приписѣвъ,
принесѣть певне выздоровленіє. — Терпите на слабость, на котру дармо гляда-
ли сте помочи у другихъ лѣкарѣвъ, котрыи вамъ ще згѣршили слабѣсть лихимъ
лѣченіємъ? Маєте яку внутреню або верхню слабость? Або зъ причины засту-
дження и занедбаня маєте нездоровый желудокъ, груди, плѣца
або другиі тѣлесныи органы? Терпите може на яку тайну слабость?
Не трпайте вапу слабѣсть въ тайнѣ, не ганьбѣть ся, але безъ вагана
удайте ся съ повнымъ довѣріємъ до Проф. Д-рѣ Е. С. КОЛЛИНСА, у которого
найскорше найдете помѣчь проти всѣхъ слабостей.
Проф. Д-рѣ Е. С. Коллинсъ способъ лѣченія приноситъ полєкшеніє и
уздоровленіє въ каждомъ выпадку жолудковой слабости, походячей
будьто ѳъ немѣрного ѣдження або въ загаль зъ якой нибудь иншой причины.
Недуги нерокъ (почокъ), котрыи суть дуже безвѣщныи, познає рѣшучо
и вылѣчить въ короткомъ часѣ. При лѣченю РЕВМАТИЗМУ усуває не только
боль, але такожъ своимъ лѣками чиститъ кровь, выганяє зъ тѣла зародки хво-
роты. Тымъ способомъ на всегда уздорвляє хворого.
Кто неможе особливо явити ся у Проф. Д-рѣ Е. С. КОЛЛИНСА закладѣ,
нехай докладно опише свою недугу и зашле на слѣдующій адресъ:
PROF. DR. E. S. COLLINS,
140 W. 34th Street,
NEW YORK.
Хворыи принимаютъ ся въ его закладѣ ѳъ год. 10. рано до 5. вечеръ. Въ
вѣвторѣкъ и пятницю ѳъ год. 10. рано до 8. вечеръ.
УВАГА: На жаганіє посылаю книжочку „Радия здоровья“, кто пришеде въ
стемпличкахъ оплати почты.

Гей Русскы! чи знаєте вы до-
рогу до дешевого и доброго ку-
па? Она веде просто до
Юрія Хилѣака
въ OLYPHANT, PA.
Вы его певно добре знаете. Въ него
знайдете одинокій, найдешевшій, най-
лучшій и паймоднѣйшій сторъ въ
убраніи. Купите добре „шифкартъ“ и
скоро и безопасно попла вамъ грошѣ до
старого краю. Нагадайте однако, що то
вже все — цѣ! Вѣтъ масе ще найпарад-
нѣйшій салунъ въ мѣстѣ подъ назвою:
Anthracite Hotel.
Тамъ доперва погостите
ся, якъ въ родной бабки на
весѣлю.
РЕСТАВРАЦІЯ И КАВАРНЯ
* **TROMETTER'S** *
(Тромейтеръ)
при Реданьскѣмъ дѣлѣ въ Shamokin, Pa.
Свѣдѣня, Обѣды, Вечерѣ
Въ кождѣмъ часѣ можна достати
такъ горячій якъ и зимній перекусъ.
Потравы прилагодженъ на европей-
скій способъ, дуже смачно. Услуга
солідна. Окремй комнаты для родинѣ.
Найлучшій вина, пива, шікеры, горѣлки
и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже
мала.